24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

1941
ФЕВРАЛЬ
7
ЭРНЕКУН
31 (5746) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

ВĂРМАН ХАТЕРЛЕС ĔÇЕ— БОЛЬШЕВИКЛА ХĂВĂРТЛĂХ

Вăрман касса хатĕрлемелли чи лайăх вăхăт вăл—хĕл вăхăчĕ. Хĕллехи çулпа турттарма лайăхрах, çăмăлтарах. Хĕлле хатĕрленĕ вутă-шанкă лайăх пахалăхлă. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ вăрман хатĕрлес çĕрте çуран тата лашапа ĕçлемелли тÿлевлĕ повинность тума йышăннă чухне чи малтан çак сăлтава хисепе илнĕ. Хĕллехи сезонпа туллин усă курмалла, пĕрремĕш кварталти плана пĕтĕмĕшпех тултармалла—çавăн пек задача.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ постановлени кăларнăранпа икĕ эрне çитрĕ. Пирĕн республикăри ĕççыннисем çак постановление пурнăçа кĕртме пысăк хастарлăхпа тытăнчĕç. Вăрман ĕçне стахановла меслетсемпе тытăннине, унта социализмлă ăмăрту сарăлнине кăтартакан тĕслĕхсем сахал мар. Канаш районĕнчи «Коммунар» колхозри колхозниксем вăрман касса турттармалли плана партин XVIII конференцийĕ уçăлнă тĕле пĕтĕмĕшпех тултарассишĕн кĕрешеççĕ. Чылай колхозниксем: Семен Димитриев, Прокофий Александров, Михаил Афанасьев, Иван Матвеев т. ыт. те кулленхи ĕç нормисене 120—150 процент таран тултарса пыраççĕ.

«Ударник» колхоз (Чкаловский р.), «Хĕрлĕ Ялав» (Элĕк р.), «Вускасси» (Ишлей р.) тата ытти нумай колхозсем те хăйсен вăрман ĕç планĕсене партин XVIII конференцийĕ уçăлнă тĕле тултарма ĕмĕтленеççĕ.

Анчах пур çĕрте те мар çавăн пек хастарлă ĕçлеççĕ. Чылай çĕрте пит те вăраххăн хускалаççĕ, ĕçе чăннипех пикенсе кÿлĕнес вырăнне, хаклă вăхăта шавласа, халлап-юмах вакласа сая яраççĕ.

Партипе правительство пирĕн республикăна çакăн пек вирлĕ задани пачĕç: пĕрремĕш кварталта пирĕн 800 пин кубометр йывăç касмалла, 740 пин кубометр турттарса кăлармалла, 200 пин кубометр кирлĕ çĕре кÿрсе пымалла. Çак заданине пирĕн республикăри районсем пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине кăтартакан сводка цифрĕсем ĕç хăвăртлăхĕ çителĕклĕ марри çинчен калаççĕ. Республика февралĕн 1-мĕшне заданине çак таран тултарнă: мĕнпур касмалли хисепрен йывăç 9,9 процент каснă, 5,4 процент турттарса кăларнă, 12,1 процент кирлĕ çĕре кÿрсе пынă. Уйрăмăнах çак районсем пит кая юлса пыраççĕ: Шăмăршă, Первомайский, Йĕпреç, Ишлей. Сĕнтĕр районĕ ĕçе тытăнманпа пĕрех. Нумай районсенчен вăрмана ĕçлеме каякансем хушшинче лашаллисем çителĕксĕр. Çавăнпа та, пĕтĕмĕшпе илсен, вăрман турттарас ĕç вăрман касас ĕçрен чылаях кая юлса пырать. Куншăн хăшпĕр çĕрте вăрманпромхоз руководителĕсем хăйсем те айăплă. Вăрнарти вăрманпромхоз директорĕ Сазанов юлташ, вăрмана çынсем йышлăн, массăллăн тухма пуçланă хыççăн, малтанхи кунсенче çуран пыракансене ытларах кĕтнĕ, лашасемпе пыма тăхтама килĕшнĕ. Халĕ ĕнтĕ кунта, çавна пула, лашасем çитменни вăйлăнах сисĕнет.

Халĕ, вăрмана ĕçлекенсем нумай тухнă вăхăтра, уйрăмăнах ĕçе йĕркелес, ĕç тухăçлăхне хăпартас тĕлĕшпе тивĕçлĕ мерăсем йышăнас пулать. Ĕç вăхăчĕ пĕр сехет те усăсăр ан иттĕр, кун вăрăмĕшĕпе туллин усă курмалла. Кашни рабочи хăй вырăнче пултăр. Механизмсемпе тухăçлăн усă курмалла, вăрман ĕçĕнчи инженерсемпе техниксен куллен вăрманта, ĕç патĕнче техника тĕлĕшĕнчен тимлĕн ертсе пымалла. Кирек хăш производствăри пекех, кунта та—вăрман хатĕрлес ĕçре те çирĕп йĕркеллĕх, çирĕп дисциплина кирлĕ. Пăччăн-паччăн сапаланса мар, пĕрле, бригадăн-бригадăн йĕркеленсе ĕçлемелле.

Калас пулать: вăрман хатĕрлес ĕçре чылай çĕрте ĕçе кирлĕ пек йĕркелесе çитермен-ха. Уйрăм вырăнсенче ĕç тухăçлăхĕ питех те начар. Вăрнар вăрманпромхозĕнче Красноармейский районри «Индустрия» колхозран пынă 14 çын вунтăватă кун хушшинче мĕнпурĕ те вунтăватă кубометр хатĕрленĕ. Çавăн пекех Шăмăршă вăрманпромхозĕнче те ĕç тухăçлăхĕ тивĕçлĕ вырăнта мар. Кая юлса пыракансен вăрманта ĕçе лайăх йĕркелеме пултарнă бригадăсенчен вĕренсе пымалла. «Буксир», «Чамыш» колхозсенчен (Красноармейский р.) ĕçлеме пынă çынсем вăрманта бригада йĕркипе ĕçлеççĕ. Бригадăсем хăйсен ĕçне начар мар организациленĕ. А. Ефимов, П. Павлов, А. Павлов колхозниксем хăйсен кулленхи ĕç нормисене яланах 100 процентран ытла тултарса пыраççĕ.

Ĕç тухăçлăхне хăпартса пыма, ĕçри хастарлăха çĕклеме вăрманта ĕçлекенсем хушшинче культурăллă-массăллă ĕçе йĕркелени, йăлапа пурнăç условисене лайăхлатса пыни пулăшать. Çакна пĕр самантлăха та манма кирлĕ мар. Аçта çакна асра тытаççĕ, ăна пурнăçа кĕртсе пыраççĕ, ун пек çĕрте ĕçлекенсем патĕнче пĕрле апатланассине организациленĕ, суту-илÿ ĕçне кирлĕ пек йĕркеленĕ, культурăллă-массăллă ĕçе тимлĕн ирттереççĕ.

Красноармейский районри «Сталь» колхозран вăрмана ĕçлеме кайнă çынсем вĕри апат пĕçерсе пĕрле апатланаççĕ. Хĕрлĕ Чутай районĕнчи «Трактор» колхоз та вăрманта ĕçлекен колхозниксемшĕн хытă тăрăшать. Колхозăн халĕ вăрманта 60 çын çуран, 16 çын лашапа ĕçлеççĕ. Колхоз правленийĕ вĕсем валли пĕрле апатланас ĕçе йĕркеленĕ. Ялти лавка колхозниксем патне вăрмана тĕрлĕ таварсем (табак, ситец таврашсем т. ыт. те) кÿрсе пырать. Комсомолецсем унта стена хаçачĕсем кăлараççĕ, колхозниксене хаçат-журналсем вуласа параççĕ. Паллах ĕнтĕ, çак ĕçсем хăйсен çимĕçне параççĕ. Ку колхозран пынă колхозниксен вăрманти ĕçĕн тухăçлăхĕ начар мар. 25 колхозник кулленхи ĕç нормисене 100 процентран иртерсе тултараççĕ. Белов юлташ бригади нормăна 200 процент таран тултарать. Колхоз хăйĕн заданине партин XVIII конференцийĕ уçăлнă тĕле пĕтĕмпех пурнăçлама тăрăшать.

Ĕç тухăçлăхне хăпартассипе инструментсен хуçалăхне йĕркелесси тачă çыхăнса тăрать. Хăшпĕр çĕрте çакна хакламаççĕ-ха. Уйрăмăнах вăл Шăмăршă вăрманпромхозĕнче палăрать. Унта напильниксем çитмеççĕ, кивелнĕ напильниксене ĕçлеме юрăхлă тăвассишĕн тăрăшмаççĕ. Халĕ колхозниксемпе единоличниксем вăрмана хăйсен ĕç инструменчĕсемпе пыраççĕ. Пăчкă, пуртă хăйрамалли пунктсен ĕçне лайăх йĕркелеме кирли—паллах ĕнтĕ. Вăрман касакансем яланах çивĕч пуртăпа, çивĕч пăчкăпа ĕçлетчĕр.

Вăрманта пĕтĕм çулталăкри ĕçĕн ăнăçлăхне пĕрремĕш квартал татса парать. Çак кунсенче вăрман ĕçĕн хăвăртлăхне тата унăн пахалăхне темиçе хут ÿстермелле. Партипе совет организацисен вăрман хатĕрлес ĕçе большевикла ертсе пымалла.

Партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пĕтĕм Совет Союзĕпех анлăн сарăлса пыракан социализмлă ăмăртура пирĕн республикăри вăрман хуçалăх организацисен, вăрман касакансен, вăрман турттаракансен тата вăрман ĕçĕнчи инженерсемпе техниксен малти вырăна кĕрешсе илмелле. Çакна тума пирĕн вăй çителĕклĕ, ĕçри опыт пуян, пултарулăх та пур. Вăрман хатĕрлев ĕçĕн пĕрремĕш кварталти планне срокчен малтан, хисеп енчен те, пахалăх тĕлĕшĕнчен те ытлашшипех тултарма кирлĕ условисем пурте пур. Ăна пурнăça кĕртме кирек мĕнле условисенче те, кирек мĕнле çанталăкра та пикенсе, çине тăрса, йĕркеллĕн те хастаррăн ĕçлени кирлĕ.

Вăрман хатĕрлевĕнче

Хĕрлĕ Чутай районĕнчи «Сталь» колхоз колхозникĕсем, ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Вăрман промышленность Халăх Комиссариачĕн вăрман хатĕрлевĕнче 1941 çулти 1-мĕш кварталта çуран тата лашапа ĕçлемелли тÿлевлĕ повинность тăвасси çинчен» йышăннă постановлени çинчен ăнлантарнă хыççăн, вăрмана ĕçлеме 50 çын тухса карĕç. Колхоз правленийĕ, вăрман хатĕрлес плана кĕске срокра тултарас шутпа, вăрман ĕçлекенсем валли пĕрле апатланассине организацилерĕ. Вăрманта агитаторсем ĕçлеççĕ. Вĕсем колхозниксем хушшинче каннă вăхăтсенче уйрăм округсенче пулакан суйлавсем çинчен ăнлантарса параççĕ.

П. ЖИДКОВ.

* * *

Илне обязательствăсене пурнăçлаççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Красноармейский райлесзагĕ вăрман хатĕрлес тата турттарас плана яланах вăхăтра тултарса пырать. 1940 çулта вăрман хатĕрлес плана 120 процент тултарнă.

Райлесзаг партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан ăмăртăва хутшăнса, 1941 çулта вăрман касса хатĕрлемелли пĕрремĕш квартал планне февралĕн 15-мĕш тĕлне 100 процентчĕпех тултарма пулса, Элĕк райлесзагне ăмăртăва чĕнчĕ. Илнĕ обязательствăна ăнăçлăн пурнăçласа пыраççĕ. Январь уйăхĕнче Еншик Чуллă ялсоветĕнчи «Новая сила» колхоз 307 кубла метр, Янгасри «Волга» колхоз 288 кубла метр, «Янмурзино» колхоз 301 кубла метр, «Большевик» колхоз 310 кубла метр касса хатĕрленĕ. Февралĕн 1-мĕшне райлесзаг вăрман касса хатĕрлес плана 100 процент, турттарса хатĕрлес плана 61 процент пурнăçларĕ.

Вăрманта ĕçлеме «Буксир», «Чамыш» колхозсем ятарласа бригадăсем организациленĕ.

Райлесзаг системинче ĕçлекен колхозсем ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ вăрман хатĕрлевĕнче çуран тата лашапа ĕçлемелли тÿлевлĕ повинность тăвасси çинчен йышăннă постановлени тăрăх та вăрман ĕçне хутшăнса плана касассипе 60 процент, турттарассипе 25 процент тултарнă.

П. МАЙОРОВ.

* * *

ХРОНИКА

Казах СС Республикинчи советпа партин ертсе пыракан оргăнĕсем ыйтнипе СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Хĕвелтухăç-Казахстан облаçĕнчи Риддер хулин ятне улăштарса, ăна Лениногорск хули тесе ят панă.

Орденлă Чăваш республикинчи мĕнпур çамрăк колхозниксене, колхозницăсене, МТС-чи рабочисене тата ялхуçалăх специалисчĕсене

Ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри слечĕ

ЧĔНСЕ КАЛАНИ

Ялхуçалăхĕнче малта пыракан çамрăксен орденлă Чăваш республикин столицинче ялхуçалăхĕнчи 1940 çулти ĕçсен итогĕсене тума пухăннă слечĕ пысăккăн кăмăлласа çакна паллă тăвать: 1940 çул социализмлă ялхуçалăхĕ тата колхоз производствин культури малалла чылай ÿснĕ çулталăк пулчĕ.

Республикăри нумай колхозсем вăйлă тухăçлă тĕштырăсем, пахча-çимĕçсем тата техникăллă культурăсем туса илчĕç. Республикипе илсен тĕштырăсен тухăçĕ вăтам шутпа гектартан 12,3 центнер пулчĕ, республикăри малта пыракан районсем вара тата пысăкрах тухăçлă тырпул пуçтарса кĕртрĕç: Вăрнар районĕ — 16,2 центнер, Сĕнтĕр районĕ — 14,1 центнер, Çĕмĕрле районĕ — 13,8 центнер, Хĕрлĕ Чутай районĕ — 13,8 центнер т. ыт. те. Малта пыракан, кашни гектартан 100 пăт та ытларах та тырă илнĕ колхозсен, бригадăсен тата звеносен хисепĕ чылаях ÿсрĕ.

Çак çитĕнÿсене тăвас çĕрте малта пыракан колхоз çамрăкĕсен вырăнĕ те пысăк пулчĕ, вĕсем ĕç çине социализмла пăхассин чи лайăх тĕслĕхĕсене кăтартрĕç.

Вăрнар районĕнчи «Колхозница» колхозри звеньевой Герасимов юлташ сĕлĕ гектартан 55,8 центнер илнĕ, Вăрнар районĕнчех Сталин ячĕпе тăракан колхозри звеньевая Пупина юлташ звенон пĕтĕм участокĕ çинче тĕштырăсем гектартан 42 центнер туса илнĕ.

Машинно-тракторнăй станцисенчи малта пыракансем, хăйсен производствин техникине алла илсе, машинăсемпе пит тухăçлăн усă курас енĕпе çĕнĕрен ырă тĕслĕхсем кăтартрĕç.

Вăрнар МТС трактористки Чаркова юлташ трактор ĕçĕсен çулталăкри планне 185 процент тултарнă, Кувакино МТС трактористчĕ Солдатов юлташ «СТЗ» тракторпа хăйĕн сменинче 530 гектар ĕçленĕ, горючи 919 килограмм перекетлесе хăварнă. Улатăр МТС-нче Балалаева юлташ бригади çулталăкри заданине 152 процент тултарнă т. ыт. те.

Социализмлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре те колхоз çамрăкĕсем ырă тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Çĕмĕрле районĕнчи «Комбинат» колхозри доярка Миронова юлташ çулталăкра кашни ĕне пуçне 1827,5 литр сĕт суса илнĕ. Етĕрне районĕнче конюх Фомичев юлташ 10 кĕсре пуçне 10 тиха пăхса ÿстернĕ.

Çак çитĕнÿсене пурне те большевиксен партийĕпе совет правительстви ертсе пынипе, вăйлă тухăçлă тырпул туса илессишĕн, выльăх-чĕрлĕхрен пысăк тухăç илессишĕн районсем, МТС-сем, колхозсем, бригадăсем, звеносем тата уйрăм колхозниксем хушшинче социализмлă ăмăрту сарăлса кайнипе тунă.

Анчах эпир çакна та уççăнах курса тăратпăр: колхозсемпе МТС-сен ĕçĕнче, çитĕнÿсемпе пĕрлех, пысăк çитменлĕхсем пур-ха. Малта пыракансен çитĕнĕвĕсем колхозниксен пĕтĕм масси патне çитмен-ха. Нумай колхозсем халĕ те-ха пит сахал тухăçлă тырпул туса илеççĕ тата выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессишĕн япăх кĕрешеççĕ.

Çавăн сăлтавĕ — агротехникăллă ĕçсене вăхăтра пурнăça кĕртменни, ĕçе япăх организациленни, ĕçре дисциплина сахалли, вăйлă тухăçлă тырпул туса илекен, выльăх-чĕрлĕхрен пысăк тухăç илекен бригадăсене, звеносене тата уйрăм колхозниксене ĕçшĕн тĕрĕс мар тÿлени пулса тăрать.

1940 çула ăнăçлă вĕçлесе, малта пыракан колхозсем 1941 çулти çуракине хатĕрленессине большевикла организацилерĕç.

Колхозсенче ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ячĕпе социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать. Ăмăртура мала тухассишĕн кĕрешсе, нумай колхозсем çуракине хатĕрленсе çитрĕç, чи лайăх вăрлăхсем хатĕрлесе хучĕç, вĕсен лашисем хатĕр тăраççĕ, лаша кÿлмелли таврашсене, транспорт инвентарĕсене т. ыт. те хатĕрлесе хучĕç, выльăх-чĕрлĕхсене ăшă çĕрте тата çутă хĕл каçармалла турĕç, çамрăк выльăхсене валли те лайăх условисем хатĕрлерĕç.

Анчах нумай колхозсенче çуракине хатĕрленесси пит те çителĕксĕр пулса пырать, вăрлăх фондне хывса çитермен, вăрлăхсене сортласси çителĕксĕр пырать, хĕллехи агротехника ĕçĕсен планне (юр тытасси, тислĕк кăларасси, торф хатĕрлесси, кĕл т. ыт. вырăнти удобренисене пухасси) пурнăça кĕртмеççĕ.

Ака ăнăçлă иртесси тракторсемпе тата лашасемпе те тĕрĕс усă курса ĕçленинчен килет. Анчах чылай колхозсенче лашасене çуракине хатĕрлесси çине çителĕклĕ пăхмаççĕ. Нумай колхозсенче лаша кÿлмелли таврашсемпе транспорт инвентарĕсем йĕркеллĕ мар. Чылай МТС-сенче тракторсене тата трактортан кăкарса ĕçлемелли машинăсене юсасси çителĕксĕр пулса пырать.

Нумай колхозсенче пысăк тухăç паракан ĕçсем çине — техникăллă культурăсемпе пахча-çимĕçсем акса тăвасси тата сад ĕрчетесси çине çителĕклĕ çаврăнса пăхмаççĕ.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса, эпир, ялхуçалăх ĕçĕнче малта пыракан çамрăксем, хамăр çине пирĕн колхозсенче çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе кая юлнине пĕтерме, 1940 çулта пулнă çитменлĕхсене пурне те пĕтерме, тата колхозлă хуçалăхăн пур отраçлисене те малалла çĕклесе пырассине пурнăça кĕртме обязательство илетпĕр.

Эпир орденлă Чăваш республикинчи мĕнпур колхозниксене, колхозницăсене, МТС рабочийĕсене тата ялхуçалăхĕнчи специалистсене эпир пуçарнă ĕçе хутшăнма, социализмлă ăмăртăва тухса, çуракине кăтартуллă хатĕрленсе çитессишĕн, 1941 çулти мĕнпур ялхуçалăх ĕçĕсене большевикла ирттерессишĕн, кашни колхозра гектартан 100 пăт тырă туса илессишĕн, кашни ĕнерен 2000 литр сĕт суса илессишĕн, обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессине малалла хăпартассишĕн, пахча-çимĕçсем тăвассине, сад ĕрчетессине сарассишĕн, колхозсен пĕтĕм çĕрĕпе культурăллă усă курассишĕн, колхозсенче пыв тăракан вырăнсен строительствине тата йывăççем лартассине анлăн сарса ярассишĕн кĕрешме чĕнетпĕр.

Слет колхозсенче комсомолецсене тата союзра тăман çамрăксене колхозниксен производствăллă çĕкленÿне пуçарса пыма, çак çĕкленÿве социализмлă ялхуçалăхĕнче ĕçтухăçлăхне малалла ÿстерсе пырас аслă задачăна пурнăça кĕртес çулпа ярса пыма уйрăмах чĕнсе калать. Колхоз производствин культурине ÿстерсе пырассишĕн, малта пыракан агротехникăпа, стахановецсен тата ялхуçалăхĕнче малта пыракансен опычĕсемпе анлăн усă курассишĕн кĕрешер!

Колхозсенчи çамрăксем! Агротехникăпа зоотехника наукисене вĕренсе пырăр, колхозсенчи çамрăксене тĕрлĕрен ремесласене: тимĕрç, столяр, çĕвĕç ĕçне вĕрентессине организацилĕр, тракторист, комбайнер, шофер ĕçне вĕренсе пырăр!

Хуçалăха тĕреклетсе пынипе пĕрлех, пирĕн тата хамăрăн çĕршывăн оборона хăватне тĕреклетессине те манмалла мар. Кашни колхозрах оборона-физкультура ĕçне организацилĕр! Хамăрăн социализмлă обществăна кирек хăш минутăра та, кирек мĕнле условисенче те сыхламашкăн хатĕр пулма йĕлтĕрпе çÿреме вĕренĕр!

Эпир социализмлă харпăрлăха тирпейлĕ тыткалассишĕн, колхозсен тата государствăн пурлăхĕсене перекетлессишĕн чăннипех кĕрешÿ сарса яма чĕнетпĕр. Вакбуржуаллă япăхлăхпа хуçасăрлăха пĕтерсе пырар,—колхоз пурнăçне, колхоз производствине социализмлă культура кĕртсе пырар!

Сывă пултăр пирĕн социализмлă тăван çĕршыв!

Сывă пултăр пирĕн большевикла парти!

Сывă пултăр аслă Сталин!

* * *

Партактивра культура çинчен тăракан ыйтăва сÿтсе-явнă

ОРЕЛ, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Партипе хуçалăх ĕçĕнчи активăн хулари пухăвĕнче парти горкомĕн секретарĕ Семенихин юлташ производствăри социализмлă культура çинчен тунă доклада сÿтсе-явнă. Столицăри промышленноçлă предприятисен примерĕ тăрăх, хулари заводсемпе фабрикăсенче ĕç вырăнĕнчи тасалăхпа культурăшăн, станоксене, инструментсене, материалсене тирпейлĕн тыткаласа упрассишĕн кĕрешÿ сарса янă.

Активра Медведев ячĕпе тăракан заводăн паха опытне паллă тунă, унта комсомолецсен пуçарăвĕпе завод картишне тирпейлесе йĕркелеççĕ. Мĕнпе усă курма май пур, çавсене йăлтах пухаççĕ. Машинăсен кирлĕ мар тата бракланă пайĕсене заводри цехсенчен тасатса кăларнă. Халĕ ĕнтĕ станоксем патĕнче ĕçе каякан детальсем кăна выртаççĕ. Цехсенче таса, ирĕк. Пухăннă металл татăкĕсене, бронза стружкине, йывăç татăкĕсене т. ыттисене те ĕçе янă. Çак ĕçсене пула завод 150 пин тенкĕ ытла перекетленĕ.

Çывăх вăхăтрах мĕнпур заводсенче, фабрикăсенче тата чугунçул транспорчĕнче партин уçă пухăвĕсене туса ирттерме, пухусенче производствăри тасалăхпа культура çинчен тăракан ыйтăва сÿтсе-явма йышăннă.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: ВКП(б) Чăваш Обкомĕн пĕрремĕш секретарĕ Иван Матвеевич Чарыков юлташ. 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕнчи суйлав комиссийĕ ăна СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата регистрациленĕ.

Иван Матвеевич Чарыков

Иван Матвеевич Чарыков 1902 çулта, Чкаловский облаçри Пономаревский районри Ефремово-Зыково ялĕнче, чугунçул çинче ĕçлекен рабочи çемьинче çуралнă.

Чугунçул шкулĕнчен вĕренсе тухнă хыççăн, 1920 çултан пуçласа 1923 çула çитиччен вăл чугунçул транспортĕнчи ВЧК—ГПУ оргăнĕсенче ĕçленĕ.

Иван Матвеевич çамрăклах обществăллă тата совет ĕçĕнче активлăн хутшăнса ĕçленĕ. Вăл 17 çулта чухне ленинла комсомол ретне кĕнĕ. 1924 çулта Чарыков юлташ ВКП(б) членне кĕнĕ.

1923 çулта чи лайăх тата активлă общественник тесе, ăна Самар губернинчи совпартшкула вĕренме яраççĕ, унтан вăл 1926 çулта вĕренсе тухнă. Çав çулах ВКП(б) Самар губкомĕ Чарыков юлташа Ленинградри политико-просветительнăй института вĕренме ярать. Институтран вĕренсе тухнă хыççăн, Иван Матвеевич Чарыков юлташ хресчен çамрăкĕсен шкулĕн тата вунă çул вĕренмелли шкул директорĕ пулса ĕçленĕ. 1930 çулти кĕркуннерен пуçласа 1932 çула çитиччен Чарыков юлташ Вăтам Атăл крайĕнчи Бугуруслан хулинчи ялхуçалăх техникумĕн директорĕ тата преподавателĕ пулса ĕçленĕ.

1932 çулта парторганизаци ăна райсутĕç пайĕн заведующийĕ пулса ĕçлеме куçарать. Çулталăк иртсен облаçри сутĕç пайĕ ăна Чапаевск хулинчи сутĕç пайĕн заведующийĕ пулса ĕçлеме куçарнă.

1934 çулта Чарыков юлташа ĕçлеме Ульяновск хулине куçараççĕ. Унта вăл облаçри библиотечнăй техникум директорĕ пулса ĕçлет.

Иван Матвеевич Чарыков сутĕç оргăнĕсенче ертсе пыракан ĕçре ĕçленĕ вăхăтра пысăк опыт тата большевикла пиçĕхÿ илет.

1937 çулта ВКП(б) Ульяновск хула комитечĕн пленумĕнче Чарыков юлташа хула комитечĕн иккĕмĕш секретарьне суйлаççĕ. 1938 çулта ăна ВКП(б) Куйбышев обкомĕн бюро членне суйлаççĕ, парторгăнсен ертсе пыракан отделĕн заведующийĕ пулса ĕçлеме çирĕплетеççĕ. Çав çулах, облаçри партконференци пулса иртсен, Чарыков юлташа ВКП(б) Куйбышев обкомĕн виççĕмĕш секретарĕ пулса ĕçлеме суйлаççĕ, унта вăл 1939 çулччен ĕçленĕ.

ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă тăрăх, 1939 çулта Чарыков юлташа ВКП(б) Центральный Комитечĕн аппаратĕнче ĕçлеме чĕнсе илнĕ. Кунта вăл ЦК ВКП(б) кадрсен управленинче отдел заведующийĕн заместителĕ пулса ĕçленĕ.

1940 çулти март уйăхĕнче Чарыков юлташа ВКП(б) Чăваш Обкомĕн пĕрремĕш секретарĕ пулса ĕçлеме суйланă.

Чарыков юлташ ВКП(б) XVIII съезчĕн делегачĕ пулнă. ВКП(б) Чăваш Обкомĕн юлашки пленумĕнче ăна Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцине делегат пулса кайма суйланă.

Чарыков юлташа Ленинăн—Сталинăн аслă партийĕ пăхса ÿстернĕ, вăл хăйĕн мĕнпур вăйне, пĕлÿлĕхне тата пултарулăхне хамăрăн социализмлă тăван çĕршывăн вăй-хăватне малашне те вăйлатса пырас ĕçе парать.

* * *

Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине илемлетсе йĕркелес тĕлĕшпе тунă ĕçсем

Çĕршыври çĕршер художниксем, скульпторсем тата архитекторсем Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин павильонĕсем валли çĕнĕ произведенисем тăвас тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Выставка строителĕсем, ăна илемлетсе йĕркелес тĕлĕшпе ĕçлекенсем умĕнче социализмлă ялхуçалăхĕн çитĕнĕвĕсене мĕнле пулсан та илемлĕрех, туллирех кăтартса парас задача тăрать.

Прибалтикăри советлă республикăсен павильонĕсенчи картинăсем, фотомонтажсем тата диаграммăсем Латвири, Литвари тата Эстонири ĕççыннисен иртнĕ вăхăтри йывăр пурнăçне, хресченсем çĕршĕн кĕрешнине, вĕсен пуснăрти ĕçне кăтартса параççĕ. Уйрăм ланносем Прибалтикăри республикăсенче совет влаçĕ туса хунă чухнехи асран кайми кунсем çинчен, СССР Верховный Советне депутатсем суйлани çинчен каласа параççĕ. Залра кашни кунах Латви, Литва тата Эстони СС Республикисенчи ĕççыннисен пурнăçĕ çинчен хроникăллă-документлă фильмсем кăтартаççĕ.

Иртнĕ çул Главнăй павильонра союзлă 12 республика çитĕнĕвĕсене кăтартса панă. Кăçалхи çул выставкăна пыракансем союзлă 16 республикăри халăхсен çитĕнĕвĕсемпе паллашаççĕ. Сталинла Конституци залĕнче тăватă панорама хутшăнать, вĕсем Латви, Литва, Эстони тата Молдави çутçанталăкĕпе экономикине кăтартса параççĕ.

Çавăн пекех Киргиз республикин — 1940 çулта ялхуçалăхĕн пур отраçлисенче те пысăк çитĕнÿсем тунă республикăн павильонĕ те чылаях çĕнелет.

«Зерно» павильонра Ленинăн «тырăшăн кĕрешни вăл — социализмшăн кĕрешни» текен лозунгĕ ячĕпе тунă стэнда çĕнĕлле илемлетсе йĕркелеççĕ.

Крым АССР залĕнче «Çурçĕр Кавказ тата Крым», «Çимĕççем паракан сад», «Крымри выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç» темăсемпе тунă çĕнĕ картинăсем пулаççĕ. Икшер енлĕ икĕ стэнд тăваççĕ, вĕсем çинче Крымри нумай отраслĕллĕ тăватă чи лайăх хуçалăха кăтартса параççĕ. (ТАСС).

* * *

ССР Союзĕпе Словаки хушшинчи суту-илÿ договорне ратификацилени грамотисене улăштарса илнĕ

БРАТИСЛАВА, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Февралĕн 4-мĕшĕнче Братиславăра ССР Союзĕпе Словаки хушшинче суту-илÿпе суднăсем çÿретесси çинчен 1940 çулти декабрĕн 6-мĕшĕнче Мускавра тунă договора ратификациленин грамотисене улăштарса илнĕ.

Ратификаци грамотисене улăштарса илни çинчен çырнă протокол çине ССР Союзĕ енчен ССР Союзĕн Словакири полпречĕ Пушкин юлташ, Словаки енчен—премьер-министр тата ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ г. Тука алă пуснă.

УЙРĂМ ОКРУГСЕНЧИ СУЙЛАВ КАМПАНИЙĔ

Агитаторсен хисеплĕ ĕçĕ

Уйрăм округсем тăрăх СССР Верховный Советне тата вырăнти Советсене депутатсем суйламалли кампани чи ответлă тапхăра кĕчĕ. Уйрăм округсем тăрăх пулса иртекен суйлав кампанийĕ ĕççыннисен производствăллă тата политикăллă активлăхне çĕклерĕ. Шупашкар, Етĕрне тата Вăрмар суйлав округĕсене кĕрекен пур районсенче те ĕççыннисем хăйсен пухăвĕсенче, митингсенче коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тăратнă кандидатсемшĕн сасăлама пулаççĕ.

Суйлав кунĕсем çывхарса килеççĕ. Халĕ ĕнтĕ суйлавçăсем хушшинчи агитаци ĕçне нихăçанхинчен ытла вăйлатмалла, коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕсемшĕн агитацилемелле, ĕççыннисене производствăллă çитĕнўсем тума мобилизацилемелле. Суйлав умĕнхи агитаци ĕçне лайăх организациленĕ çĕрте результатсем те лайăх. ВКП(б) Вăрмар райкомĕ тата чылай пуçламĕш парторганизацисем суйлав умĕнхи агитацине единоличниксене колхоза явăçтарас ыйтупа çыхăнтарса туса пыраççĕ. Ку ĕç хăйĕн результатне панă, суйлав кампани пуçланнă хыççăн 71 единоличник хуçалăхĕ колхозсене кĕнĕ. Советский районĕнчи Чуракассинчи тата Чемейри агитколлективсем те лайăх ĕçлеççĕ. Çак икĕ ялсоветĕнчи колхозсем кăна мар, кашни бригада суйлав кунĕ тĕлне çуракине пур енчен те хатĕрленсе çитессишĕн ăмăртса ĕçлеççĕ. Агитаторсем суйлавçăсене пухса Сталинла Конституци, суйлав Положени тата суйлав техники çинчен каласа ăнлантараççĕ.

Анчах та чылай çĕрте суйлава хатĕрленсе ирттерес ĕçре çитменлĕхсем нумай. Ишлей тата Чкаловский районĕсенчи хăшпĕр ялсемпе колхозсенче политикăллă-массăллă ĕçе çителĕксĕр туса пыраççĕ. Суйлавçăсенчен чылайĕшĕ суйлав хăш кун пулассине те пĕлмеççĕ. Агитаторсем хут çинче шутланса тăраççĕ, суйлав умĕнхи агитаци ĕçне куллен туса пымаççĕ.

Кунта политпросвет учрежденисем: колхоз клубĕсем, вулав çурчĕсем, хĕрлĕ кĕтессем суйлав кампанине начар хутшăнса ĕçленине уйрăмăнах палăртни кирлĕ. Ишлей районĕнчи Оточевăри вулав çурчĕ ĕçлемест, унăн çуртне колхоз тырă тултарса лартнă.

Суйлавсем пулса иртекен районсенчи ВКП(б) райкомĕсен суйлав умĕнхи агитаци ĕçне, суйлавçăсем хушшинче докладсем, калаçусем туса ирттерессине анлăн сармалла. Суйлав кунĕ çинчен суйлавçăсене яланах пĕлтерсе тăмалла. Агитколлективсене, агитаторсене пурне те агитаци ĕçне хутшăнтармалла, вĕсене парти райкомĕсем енчен ертсе пырассине лайăхлатмалла.

Политпросвет учрежденисене суйлав кампанине анлăн хутшăнтармалла. Клубсенче, вулав çурчĕсенче, хĕрлĕ кĕтессенче суйлав литератури выставкисене организацилемелле, хаçатсем, журналсем вулассине, стена хаçачĕсене кăларассине йĕркелемелле.

Суйлав пурлăхĕсене йĕркене кĕртмелле, суйлав пулмалли çуртсене хатĕрлемелле, халех суйлавçăсен списокĕсенчи йăнăшсене тўрлетмелле.

Тепĕр 8 кунтан уйрăм округсенчи суйлавçăсем суйлав участокĕсене пырса коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тăратнă кандидатсемшĕн сасăлаççĕ. Февралĕн 16-мĕшĕнче суйлавçăсем пурте пĕр çын пек пулса суйлава тухчăр, 100 проценчĕпе сасăлаччăр тесен, халĕ организациллĕ тата агитациллĕ ĕçсене вăйлатса ямалла.

Суйлав участокĕсенчи политикăллă агитаци

Февралĕн 5-мĕшĕнче ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче хулари агитколлектив руководителĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Суйлав участокĕсенче политикăллă агитаци ĕçĕ мĕнле тăни çинчен Ялхуçалăх институтĕнчи агитколлектив руководителĕ Андреев, Чăвашпотребсоюзри агитколлектив руководителĕ Петрова юлташсем доклад туса пачĕç. Кун хыççăн пĕр-пĕрин опытне парас тĕлĕшпе колхозлă ялхуçалăх техникумĕнчи агитколлектив руководителĕ Григорьев, çыхăну Управленинчи агитколлектив руководителĕ Белов тата ытти юлташсем тухса каларĕç.

Канашлу суйлав участокĕсенче тата суйлавçăсен килĕнче политикăллă агитаци ĕçĕ çителĕксĕр тăнине кăтартса пачĕ. Андреев юлташ каланă тăрăх, Ялхуçалăх институтĕнчи агитколлектив хăйне çирĕплетсе панă урамсенче пурăнакан суйлавçăсем хушшинче агитаци ĕçне тума конкретлăн тытăнман. Кунта агитаторсен составĕ пĕрмаях улшăнса тăрать. Андреев юлташ хăй ирĕкĕпех уйрăм юлташсене агитаци ĕçĕнчен сирет, çĕнĕ агитаторсем «назначать» тăвать. Çак вăхăтрах Ялхуçалăх институчĕ çумне çирĕплетнĕ суйлав участокĕнче агитаци ĕçне Пединститут студенчĕсем туса пыраççĕ.

Чăвашсоюзри агитколлектив суйлав умĕнхи агитаци ĕçне тăрăшса туса пырать. Агитаторсем суйлавçăсем патне килĕсене çўреççĕ, Сталинла Конституци, суйлав Положенийĕ çинчен тата Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата тăратнă Чарыков юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа параççĕ.

Колхозлă ялхуçалăх техникумĕнчи агитколлективăн пуçарăвĕ лайăх. Агитаторсем Заводская тата Новая урамĕсенче пурăнакан суйлавçăсем хушшинче агитаци ĕçне сарса пыраççĕ. Агитатор Коробко юлташ килхуçи хĕрарăмсене 12 хĕрарăма пухса музея экскурсине илсе кайнă, вĕсене чăваш халăхĕн ĕлĕкхипе хальхи пурнăçĕ çинчен ăнлантарса панă. Халĕ вĕсем суйлавçăсене парткабинетра Ленин тата Ворошилов ячĕпе уçнă выставкăсене илсе кайса кăтартнă. Агитаторсем суйлавçăсен списокĕсене тĕрĕслеме те пулăшаççĕ.

Тухса каланă юлташсем ВКП(б) Шупашкар горкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕ суйлав участокĕсенчи агитаци ĕçне çителĕксĕр ертсе пынине палăртрĕç. Суйлавçăсем тĕнчери лару-тăрупа хытă интересленеççĕ. Анчах та çак ĕçе кашни агитатор хăйне майлă туса пырать. Горком та агитаторсене сахал пулăшать.

Политикăллă агитаци ĕçне хуçалăхлă ĕçсемпе тачă çыхăнтарса пымалла, суйлав кунне производствăллă çĕнĕ çĕнтерўсем тунипе кĕтсе илессишĕн кĕрешмелле.

Халĕ хăшпĕр урамсем çумне нихăш организацие те çирĕплетмен пирки çав урамсенче пурăнакан суйлавçăсем хушшинче политикăллă агитаци ĕçне йĕркелемен. Çак çитменлĕхе хăвăрт тўрлетмелле.

Суйлав умĕнхи агитацине колхозсен ĕçне лайăхлатассипе çыхăнтараççĕ

СОВЕТСКОЕ, февралĕн 6-мĕш. (Телефон тăрăх). Пирĕн районри колхозсем Шупашкар тата Етĕрне суйлав округĕсене кĕреççĕ. Уйрăм суйлав округĕсем тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйламалли суйлав кампанийĕ пуçлансанах районра колхозсенчи политикăллă агитаци ĕçĕ чылай вăйланчĕ.

Чумакассинчи агитколлектив лайăх ĕçлет. Кунта суйлавçăсене Сталинла Конституци çинчен, суйлав Положенийĕ, суйлав техники çинчен ăнлантарса панисĕр пуçне, агитаторсем Чарыков юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа параççĕ. «Трудовик» колхозри агитатор И. Ильин колхозниксем хушшинче, хăйне çирĕплетнĕ участокри суйлавçăсем хушшинче суйлава хатĕрленес ыйтупа час-часах калаçусем туса ирттерет. Вăл агитаци ĕçне колхозăн пĕтĕм ĕçне лайăхлатассипе тачă çыхăнтарса туса пырать. Колхоз халĕ çуракине хатĕрленсе çитес тĕлĕшпе ялсоветĕнчи ытти колхозсенчен мала тухрĕ. Суйлава хатĕрленнĕ май участокра икĕ номер стена хаçачĕ кăларнă.

Чемейри агитаторсем суйлавçăсене иртнĕ суйлавсенче коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тунă чаплă çĕнтерўсем çинчен каласа параççĕ, çитес суйлавра та блок çĕнтерĕвĕшĕн кĕрешме чĕнеççĕ.

НИКИФОРОВ.

Чарыков юлташ биографийĕпе паллаштараççĕ

СЕНТЕР. СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатăн — Иван Матвеевич Чарыков юлташăн биографийĕпе суйлавçăсене паллаштарасси анлăн сарăлса пырать. Чуракассинчи суйлав участокĕнчи довереннăй М. Перцев юлташ февралĕн 4-мĕшĕнче суйлавçăсене Чарыков юлташ биографийĕпе паллаштарчĕ тата суйлав законĕ çинчен ăнлантарса пачĕ.

Агитаторсенчен Ф. Игнатьев, Гаврилов, К. Перцев юлташсем суйлавçăсем хушшинче ăнлантаруллă ĕçе куллен йĕркеллĕ туса пыраççĕ. Вĕсем агитаци ĕçне хуçалăхлă ыйтусемпе çыхăнтараççĕ.

«Аврора» колхозра бригадăсем çуракине кăтартуллăн хатĕрленес тĕлĕшпе ăмăртăва тухнă. Халĕ вăрман хатĕрленĕнче 15 лашапа ĕçлеççĕ. Вăрлăхсене сортласа, ялхуçалăх машинисене юсаса пĕтерчĕ.

Калайкасси ялсоветĕнче С. Макаров агитатор 38 суйлавçăна Чарыков юлташ биографийĕ çинчен каласа пачĕ.

Г. СОЛОВЬЕВ.

Агитаторсем суйлавçăсен килĕсене çўреççĕ

Ишлей районĕнче суйлав кампанийĕ ăнăçлăн сарăлса пырать. 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйланипе пĕрлех районри Чурачăк, Чаканар, Оточево ял Совечĕсене 4 депутат суйламалла.

Ялсенче, колхозсенче пулса иртнĕ пухусенче Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă И. М. Чарыков юлташăн кандидатурине ырлаççĕ. Суйлавçăсем суйлав кунĕнче Чарыков юлташшăн сасăлама пулаççĕ.

Ĕççынни депутачĕсен вырăнти Совечĕсене суйлама пултаруллă, хастарлă çынсене кандидата тăратнă. Карл Маркс ячĕпе тăракан колхоз членĕсем Чурачăк ялсоветне депутата суйлама К. Грошов колхозника кандидата тăратнă. Грошов юлташ комсомол членĕ, алăсталăх артель правленин председателĕ. Артель хăйĕн планне уйăхран уйăха ирттерсе тултарать.

Хальхи вăхăтра ялсовечĕсемпе колхозсем суйлав кунне пысăк çитĕнўсемпе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ. «Коммунист» колхоз çуракине кăтартуллăн хатĕрленет. Колхозра 7 агитатор. Вĕсем суйлавçăсем патне килĕрен çўресе Чарыков юлташ биографийĕ çинчен каласа параççĕ, уншăн сасăлама агитацилеççĕ.

Участоксенчи суйлав комиссисем хатĕрленўллĕ ĕçсене туса пĕтереççĕ ĕнтĕ. Суйлавçăсен списокĕсене тунă чухне пулнă йăнăшсене тўрлетеççĕ.

Д. МИХАЙЛОВА.

Суйлав умĕнхи пуху

СОВЕТСКОЕ. Çак кунсенче суйлавçăсен суйлав умĕнхи пухăвĕ пулса иртрĕ. Суйлавçăсем СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама Етĕрне суйлав округĕнче регистрациленĕ кандидатпа Я. К. Павлов юлташпа тĕл пулчĕç.

Пухура ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Никитин юлташ Яков Кузьмич Павлов юлташ пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа пачĕ. Вăл Етĕрне округĕнчи суйлавçăсене февралĕн 16-мĕшĕнче Павлов юлташ кандидатуришĕн пурте пĕр çын пек пулса сасăлама чĕнчĕ.

Никитин юлташ хыççăн суйлавçăсенчен нумайĕшĕ тухса каларĕç. Советский район центрĕнчи вăтам шкулта ĕçлекен учитель Смирнов юлташ СССР Верховный Советне халăх ĕçне чĕререн парăннă çынсене суйлама кирли çинчен каласа пачĕ.

Вĕсем хыççăн Я. К. Павлов юлташ сăмах тухса каларĕ. Вăл хăйне СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата тăратнăшăн суйлавçăсене тав турĕ. Халăх шанса панă ĕçе пурнăçа кĕртессишĕн хăйĕн пĕтĕм вăйне хурса ĕçлеме пулчĕ.

Андреев.

ЮТÇĔРШЫВСЕНЧЕ

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ, 1941 çулти февралĕн 5-мĕш)

Иртнĕ кун Çурçĕр Африкăра вăрçă ĕçĕсем чылаях вăйланнипе паллă пулса тăнă.

Ливире, тесе каланă Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен коммюникинче, Англи войскисем Дернăран хĕвеланăç енче малаллах наступлени туса пыраççĕ. Англин малти чаçĕсем февралĕн 4-мĕшĕнче Кирене хулине (Дернăран 75 километр хĕвеланăç еннелле) пырса кĕнĕ. Кирене, Англири радио пĕлтернĕ тăрăх, Дернăпа Барка ятлă чугунçул станцийĕ хушшинче укреплени туса çирĕплетнĕ пĕртеннпĕр пункт шутланать. Кирене çўллĕрех вырăнта ларать, çакă вăл ăна Англи войскисене Çурçĕр Африкăра операцисене малалла туса пыма юрăхлă туса хурать.

Италипе Англи сводкисенче те икĕ енĕн авиацийĕ те активлăн ĕçленине палăртаççĕ.

Хĕвелтухăç Африкăра фронтăн çурçĕрти участокĕнче Англи войскисем Агордатран хĕвелтухăç енче итальянецсен оборонăн çĕнĕ линине атакăланă, Англи войскисем Эритрея столици — Асмара патне татса тухма хăтланаççĕ. Итали командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, çапăçусем пит хаяр пулнă, çав çапăçусенче Англи войскисен чылай пысăк çухатусемех пулнă. Англири радио февралĕн 5-мĕшĕнче ирхине çапла пĕлтернĕ: Италин Агордатран эвакуаци тунă войскисен пĕр пайĕ, хăвăртрах Асмара патне çитес тесе, пысăк çулпа мар, çăртсем хушшинчи ансăр çулпа каялла чакать. Англи войскисен малти чаçĕсем февралĕн 5-мĕшĕнче Асмарăран 75 километрта пулнă.

Абиссинире Англи войскисем Галлабатран хĕвелтухăç еннелле, Метеммăпа Гондар хушшинчи çул тăрăх наступлени туса пыраççĕ.

Фронтăн кăнтăрти участокĕнче, тесе пĕлтернĕ Итали командованийĕн сводкинче, итальянецсен Стефания Бас Марие кўллинчен (Кенипе Абиссини хушшинчи чикĕ çывăхĕнче) тăракан малти посчĕсен, хаяр çапăçу хыççăн, каялла чакмалла пулнă. Çав фронтăн хăшпĕр участокĕсенче Англи войскисем шалалла 90 километр кĕнĕ.

Хĕвелтухăç Африкăра пур фронтсенче те авиацин пысăк активлăхĕ палăрать. Англи авиацийĕ Итали Сомалийĕнчи чылай пунктсем çине бомбăсем пăрахнă, бомбăсем пăрахмалли тĕп объектсем Итали аэродромĕсем пулса тăраççĕ. Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи сывлăш-çар вăйĕсен командованийĕ пĕлтернĕ тăрăх, операцисен вăхăтĕнче Гурари (Асмарăран кăнтăртарахра) аэродрома сиен тунă.

Вăтаçĕр тинĕс районĕнче, тесе пĕлтернĕ Германи сводкинче, авиаци активлăхĕ палăрать. Февралĕн 4-мĕшĕнче Германи бомбардировщикĕсем Мальта утравĕ çинчи аэродромсем çине пырса тапăннă.

Февралĕн 4-мĕшĕнче Греци войскисем итальянецсене çав-çавах хĕссе пынă. Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, грексем Валона патнелле пыраççĕ. Итальянецсем Разима еннелле, Валонăран 8 миляра, чакса пыраççĕ. Греци çарĕн верховнăй командованийĕ нумай çынсене тыткăна илни тата хĕçпăшалсемпе боеприпассем нумай туртса илни çинчен пĕлтерет.

Грексем Клисурăран çурçĕр енче те наступлени туса пыраççĕ. Тепеленс хулинче складсенче пушарсем тухнă. «Катимерини» хаçат корреспонденчĕ: итальянецсем хуларан тухса каяççĕ пулмалла, тесе шутлать.

Англипе Германи фронтĕнче авиаци активлăхĕ палăрать. Февралĕн 5-мĕшĕнче çĕрле, тесе каланă Германи командованийĕн сводкинче, Германи бомбардировщикĕсен соединенийĕсем Центральнăй Англири çар промышленность сооруженийĕсем, çавăн пекех Англин хĕвелтухăç тата кăнтăр-хĕвелтухăç пайĕнчи вăрçă тĕлĕшĕнчен пысăк вырăнта тăракан объектсем, аэродромсемпе чугунçул сооруженийĕсем çине фугаслă тата вут чĕртекен бомбăсем пăрахнă. Германи бомбардировщикĕсем Англин кăнтăр-хĕвелтухăç çыранĕнче суднăсен вăйлă конвойпа пыракан икĕ караванне атакăланă.

Англи авиацийĕн министерстви пĕлтернĕ тăрăх, февралĕн 5-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи самолечĕсем Франци порчĕсем — Шербург, Брест, Дюнкерк тата Дьепп порчĕсем çине пырса тапăннă. Кунсăр пуçне, Ваннри тата Францин оккупациленĕ ытти пункчĕсенчи аэродромсем çине те бомбăсем пăрахнă. (ТАСС).

Иоганнесбургри событисем тавра

ЛОНДОН, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: Иоганнесбургра пулса иртнĕ юлашки событисене май Кăнтăр-Африка Союзĕн правительстви «нацишĕн хăрушă сăрлăх туса хурасси» çинчен закон кăларнă. Çак закон тăрăх правительство «кăмăла кайман организацисене» ĕçлеме чарма пултарать. Стройпа çўреме вĕрентес ĕçе, çавăн пекех ытти йышши çар занятийĕсене те правительство органĕсем ирĕк панă хыççăн кăна туса ирттерме юрать. Çар çынĕсем çине тапăнакансене, е взрыв тăвакан япаласемпе мĕнле те пулин ĕç тунă çынсене хыттăн айăпласа наказанисем параççĕ. Пăлхавлă шухăшлă заявленисем саракансене е пичетлесе кăларакансене, сăмахран, çар речĕсене кĕмесĕр тăма чĕнекенсене, çавăн пекех хупнă организацисене ĕçре пулăшакансене суд умĕнче ответ тыттараççĕ. Кăнтăр-Африка Союзĕпе вăрçăллă состоянире тăракан çĕршывсен подданнăйĕсем, вĕсен радиоаппаратура пур пулсан, ăна икĕ эрне хушшинче правительствăн вырăнти органĕсене памалла. Противник çĕршывĕсенчен радиопередачăсем итлеме чарнă.

Таи делегацийĕ Токиона çитнĕ

ТОКИО, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). «Ници-Ници» хаçат çапла пĕлтерет: паян Таипе Индо-Китай хушшинчи конфликта татса парасси çинчен калаçусем ирттерме Таи делегацийĕ Токиона пырса çитнĕ (делегаци пуçлăхĕ—Варварн). Индо-Китай делегацийĕ Токиона февралĕн 6-мĕшĕнче пырса çитет. Делегацисем хушшинчи калаçусем февралĕн 7-мĕшĕнче пуçланаççĕ.

«Цюгай Сиогио» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Япони правительстви çав калаçусене хутшăнма делегаци уйăрнă. Делегаци пуçлăхĕ — ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Мацуока.

Францири политикăллă çĕнĕ организаци

БЕРЛИН, февралĕн 2-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, февралĕн 1-мĕшĕнче Парижра çĕнĕ организаци туса йĕркеленĕ. Организаци пуçĕнче çаксем тăраççĕ: Лавальăн çывăх сотрудникĕ Фонтонуа, Марсель Деа тата фронтовиксем пулнисен пĕрлешĕвĕн руководителĕсенчен пĕри Гуа.

Çĕнĕ организаци хăйĕн программи çинчен пĕлтернĕ. Программăра çапла каланă: Францин «çĕнĕ Европăна кĕмелле», Германипе туслăх йĕркелесе ямалла, çĕршывра «нациллĕ революци» туса ирттермелле.

Организаци программи тата «француз расине тасатма тата сыхлама», çавăн пекех государство ертсе пыракан корпорациллĕ хуçалăх туса хума ыйтать.

Ютçĕршывсенчи экономикăллă положени

ФРАНЦИЯ. Францире халăха çĕрулми питĕ сахал параççĕ, вăл кашни кун хутма çитмест. Анчах та хĕл уйрăмăнах сивĕ. Альпăри нумай ялсене юр хўсе кайнă, вĕсем ытти пунктсемпе çыхăну тытаймаççĕ. Кăнтăр енче сурăхсем питĕ нумай вилеççĕ. Çулсем çинче, тусем çинчи пўртсене час-часах шăнса вилнĕ çынсене тупаççĕ.

Вишире Франци колонийĕсенчи экономикăллă ресурссем çинчен сўтсеявнă конференцире Çурçĕр Африка ресурсĕсене палăртнă. Вăл ресурссемпе Франци валли продовольстви тăратас ĕçре усă курма пулать, тесе шутлаççĕ.

АНГЛИЯ. Февралĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа Англире выльăх апачĕсене пурне те пекех нормăпа памалла тăваççĕ.

ВЕНГРИЯ. Будапештра пĕчĕк землевладелецсен партийĕн конференцийĕнче йышăннă резолюци правительствăна Венгрири ялхуçалăхĕнчи йывăрлăхсем çинчен, ялти пĕчĕк хуçасен йывăр пурнăçĕ çинчен асăрхаттарать.

ЭЙРЕ. Эйре премьерĕ де Валера радио тăрăх каланă сăмахра экономикăллă положенири йывăрлăхсем çинчен каласа панă, вăл йывăрлăхсем блокадăран килеççĕ, тесе кăтартса панă. Де Валера çапла каланă: «Хальхи вăхăтра эпир хамăр туса кăларакан продуктсем çине кăна шанса тăма пултаратпăр.

Экономикăри йывăрлăхсем малашне татах та ўссе пырĕç, çавăнпа та вăл йывăрлăхсемпе кĕрешме пирĕн запассем тăвас пулать».

Январĕн 30-мĕш. (ТАСС).

КИТАЙРИ ВĂРÇĂ

Центральнăй Китайра Китай войскисем Уяна, Фанчэна тата Сянчэна туртса илнĕ. Китайăн çак пайĕнче Бэйпин—Ханькоу чугунçулĕ тăрăх Китай войскисем ăнăçлăн малалла кайса пыраççĕ. Хубэй провинцийĕнчи Данян районĕнче çапăçусем пыраççĕ. Япони войскисен 3 пин çынлă отрячĕ Данян патĕнчен çурçĕр-хĕвеланăç еннелле наступлени тума пуçланă.

Январĕн 28-мĕшĕнче Японин Иочжоу патĕнчен çурçĕр енче (Хунань провинцийĕ) пыракан çар поезчĕ мина çине пырса лекнĕ. Поезда крушени пулнă вăхăтра 100 японеца яхăн пĕтнĕ.

Февралĕн 5-мĕш. (ТАСС).

Америка Англие истребительсем ярать

НЬЮ-ЙОРК, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, авиаци çыннисем хушшинче çапла калаççĕ: Англин сывлăш вăйĕсен представителĕ маршал Даудинг Америка промышленникĕсене сехетре 640 километр вĕçекен тата 20 миллиметрлă тупăпа, хулăм броняна, летчик кабинине витсе тăракан броняна шăтарса кĕме пултаракан тупăпа хĕçпăшалланнă истребительсем тума чĕнет. Агентство: Кертис «П—40» йышши 400 истребитель нумаях пулмасть Англие пырса çитнĕ. Мартра Англие Белл «Эйракобра» йышши истребительсене ярса параççĕ, тесе пĕлтерет.

Куба президентне хирĕçле заговора тупса палăртнă

НЬЮ-ЙОРК, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Гаванра (Куба утравĕ) армин главнокомандующине Педраца тата тинĕс-çар флочĕн командующине Гонсалеса арестленĕ. Çавăн пекех ытти чылай офицерсене те улăштарнă, вĕсем Куба президентне Батистăна хирĕç заговор организациленĕ хăтланнă. Восстани хатĕрлесси çакăнтан килнĕ: малтан тинĕс ведомствин пулнă хăшпĕр учрежденисене граждăнла влаççен аллине панă.

Президент двореçĕ йĕритавра баррикадăсем туса хунă тата пулеметсем лартса тухнă. Батиста армие телефон станцине тата электростанцисене йышăнма приказ панă.

Англи авиацийĕ Ла-Манш çыранĕ çине пырса тапăнни

БЕРЛИН, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, паян талккишпех карса илнĕ пĕлĕтсем хўттипе Англи авиацийĕ Ла-Манш çыранĕ çине пырса тапăнма хăтланнă, анчах та унăн ĕçĕ ăнăçман. Германи истребителĕсем Англи бомбардировщикĕсен соединенине салатса янă. Халиччен илнĕ сведенисем тăрăх, Англин 14 самолетне персе антарнă, ыттисене каялла хăваласа янă. Англи самолечĕсем хăйсем палăртса хунă ĕçсене тума ĕлкĕреймен.

Африкăри вăрçă

ЛОНДОН, февралĕн 4-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи сывлăш вăйĕсен командованийĕн коммюникине парать, унта çапла каланă: Англи авиацийĕ Дернăпа Бенгази хушшинчи çул çине бомбăсем пăрахнă тата Слонтăра (Аполлониран 25 миля кăнтăр-хĕвеланăç еннелле) противник войскисемпе унăн автомашинисем çине пулеметсенчен пенĕ. Противникăн 15 автомашина пĕтерсе тăкнă. Кунсăр пуçне, Мараууа районĕнче (Ливия) противникăн пĕр çĕре пухăнса тăнă мототранспорчĕ çине те бомбăсем пăрахнă. Пирĕн самолетсем Аполлони çине пырса тапăннă, унта бомбăсем пăрахнипе Италин 4 самолетне çĕмĕрсе тăкнă.

Тепĕр коммюникере Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: февралĕн 3-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи авиацийĕ Кастель Бенито (Ливия) тата унăн таврашĕнчи вырăнсем çине ăнăçлăн тапăннă. Кунта взрыв тăвакан тата вут чĕртекен бомбăсем темиçе тонна пăрахнă. Бомбăсем пăрахнипе противникăн сахалтан та 7 самолет пĕтерсе тăкнă, вĕсем аэродромра пулнă. Кунсăр пуçне, пысăк ангар тата ытти çуртсем çине бомбăсем тĕл ўкнине палăртнă, вĕсем çунса кайнă. Самолетсем каялла пурте тĕрĕсех таврăннă.

ИТАЛИ СВОДКИ

РИМ, февралĕн 4-мĕш. (ТАСС). Стефани агентстви Итали командованийĕн сводкине парать, унта çапла каланă: Грецири фронтра çанталăк условийĕсем начар пулни артиллерипе разведка отрячĕсен ĕçне анлăн туса пыма май памасть.

Çурçĕр Африкăра икĕ енĕн авиацийĕ те активлăн ĕçленĕ.

Хĕвелтухăç Африкăра çурçĕрти фронтра пирĕн чаçсем Агордатпа Барентуран (Эритрея) хĕвелтухăç енче оборонăн çĕнĕ линине илнĕ. Противник атакине сирсе янă, пирĕннисем хĕçпăшалсем туртса илнĕ тата çынсене тыткăна илнĕ.

Итали авиацийĕ вăрçă ĕçĕсене активлăн хутшăнать. Противник Эритрейăри тата Могадишори (Итали Сомалийĕ) халăх пурăнакан хăшпĕр пунктсем çине пырса тапăннă; кăштах материаллă сиен тунă; туземецсем хушшинче çынсем нумай вилнĕ тата аманнă. Англин пĕр самолетне персе антарнă. Италин икĕ самолет хăйсен базине таврăнман.

КĔСКЕН

х Белградра «Василиса прекрасная» ятлă совет кинокартинине пысăк ăнăçлăхпа кăтартаççĕ.

х Америка экспорчĕ иртнĕ çулта тăватă миллиард доллар шутланнă, ун пек пысăкки 1929 çултанпа пулманччĕ. Ялхуçалăх продукчĕсен экспорчĕ 1869 çултанпа чи пĕчĕк вичĕре пулнă.

х Танжерта декрет пичетлесе кăларнă, вăл декрет тăрăх Танжера «шанчăксăр элементсенчен» тасатмалла. Декретре çапла каланă: Франко режимне хирĕç тăракан çынсем, çавăн пекех Испанири граждăн вăрçинче «иккĕллĕ шухăш» тытса тăнă çынсем те малашне хăйсен ĕçĕсенче юлма пултараймаççĕ.

Шкулсенче пĕлў тĕрĕслевĕсене ирттерме халех хатĕрленмелле

Вĕренў çулĕн иккĕмĕш çурçулĕ шкулсен ĕçĕнче питех те ответлă тапхăр пулса тăрать. Иккĕмĕш çурçулта вĕренекенсене программа тăрăх çĕнĕ материалсем панипе пĕрлех малтан вĕреннĕ материала аса илсе çирĕплетсе пымалла, хăшпĕр вĕренекенсем вĕренўре кая юлса пынине пĕтермелле.

Иккĕмĕш çурçул вĕçĕнче пур шкулсенче те пĕлў тĕрĕслевĕсем пулса иртеççĕ. Çав тĕрĕслевсене ăнăçлăн ирттермешкĕн шкулсен халех хатĕрленмелле. РСФСР Çутĕç Халăх Комиссариачĕ 1941 çулта пĕлў тĕрĕслевĕсене ирттермелли инструкци кăларнă. Çав инструкци тăрăх пĕлў тĕрĕслевĕсем IV-мĕш класран пуçласа X-мĕш класа çитиччен пур классенче те пулса иртмелле. Пĕлў тĕрĕслевĕнчен питех те начар сывлăхлă ачасене анчах хăтараççĕ.

Чăваш шкулĕсенче пĕлў тĕрĕслевĕсем çак предметсемпе пулса иртмелле:

IV-мĕш класра тăван чĕлхепе (диктовка), вырăс чĕлхипе (сăмах вĕççĕн), арифметикăпа тата географипе;

V-мĕш класра тăван чĕлхепе (сăмах вĕççĕн ыйтса тата диктовка çыртарса), вырăс чĕлхипе (сăмах вĕççĕн), арифметикăпа (çырса тата сăмах вĕççĕн), географипе;

VI-мĕш класра тăван чĕлхепе (сăмах вĕççĕн ыйтса тата диктовка çыртарса), вырăс чĕлхипе (сăмах вĕççĕн), алгебрăпа, естествознанипе, географипе;

VII-мĕш класра тăван чĕлхепе (сăмах вĕççĕн тата диктовка çыртарса), вырăс чĕлхипе (изложени çыртарса), алгебрăпа (çыртарса), геометрипе, СССР Конституцийĕпе, физикăпа, зоологипе, географипе (пурте сăмах вĕççĕн);

VIII-мĕш класра тăван литературăпа (сочинени çыртарса), вырăс чĕлхипе тата литературăпа (сăмах вĕççĕн), алгебрăпа, геометрипе, этем анатомийĕпе тата физиологийĕпе, физикăпа, ютçĕршыв чĕлхипе;

IX-мĕш класра тăван литературăпа (сочинени), вырăс чĕлхипе тата литературипе (сăмах вĕççĕн), алгебрăпа (çыртарса), геометрипе, физикăпа, химипе, географипе, ютçĕршыв чĕлхипе;

X-мĕш класра тăван литературăпа (сочинени), вырăс чĕлхипе тата литературипе (сăмах вĕççĕн тата сочинени çыртарса), алгебрăпа (сăмах вĕççĕн тата çыртарса), геометрипе (сăмах вĕççĕн тата çыртарса), тригонометрипе, физикăпа, химипе, СССР историйĕпе, ютçĕршыв чĕлхипе.

Пĕлў тĕрĕслевĕсем майăн 20-мĕшĕнче пуçланмалла. IV-мĕш классенче вĕренў çулĕ майăн 25-мĕшĕнче пĕтет, V—VI-мĕш классенче—июнĕн 1-мĕшĕнче, VII, VIII, IX-мĕш классенче—июнĕн 5-мĕшĕнче, X-мĕш классенче июнĕн 15-мĕшĕнче.

Пĕлў тĕрĕслевĕсенче вĕренекенсене программа тăрăх вĕреннĕ материала кирек хăшне те ыйтма тивĕçлĕ.

I-мĕш е II-мĕш классенче вĕренекен ача пĕр предметпа «плохо» паллă илсен, ăна çулла валли задани памалла; икĕ предметпа «плохо» илсен, ăна çав класах иккĕмĕш çул вĕренме хăвармалла. III-мĕш класра вĕренекен ача вĕренў çулне икĕ «плохо» паллăпа вĕçлесен, ăна çулла валли задани памалла, «плохо» паллă виçĕ предметпа илсен, çав класах хăвармалла. Задани илнĕ ачасем задание пурнăçласан, вĕсене вĕренў çулĕ пуçланас умĕн тепĕр класа куçарас пулать.

Иккĕмĕш çурçулта учительсем умĕнче тăракан паллă задача—вĕренўре кая юлса пыракансемпе çине тăрса ĕçлесси. Вĕренўре пĕр предметпа та пулин ĕлкĕрсе пырайман кашни ачапа куллен тивĕçлĕ ĕçсем туса ирттермелле. Ку йышши вĕренекенсене киле валли задани сем ытларах памалла, çав заданисене пурнăçлама пулăшмалла, заданисене мĕнле тумаллине урок хыççăн хăварса тĕплĕн ăнлантарас пулать, задани тăрăх учитель ертсе пынипе ĕçлеттерес пулать. Вĕренўре ĕлкĕрсе пыраймannисене тивĕçлĕ пулăшу парасси урок вăхăтĕнче те пулмалла. Ĕлкĕрсе пыраймannисене пулăшас ĕçе учителĕн чи лайăх отличниксене те явăçтармалла. Вĕренў отличникĕсемпе ударникĕсем хăйсен юлташĕсене пулăшма тивĕçлĕ.

Вĕренўре ĕлкĕрсе пыраймannисене пулăшас ыйтăва ачасен ашшĕ-амăшĕсем умне те лартмалла. Кашни вĕренекен ачан ашшĕ-амăшĕ вĕренў çулĕн çак ответлă тапхăрĕнче хăйсен ачисене килте вĕренме, киле валли парса янă ĕçсене тума пўлĕмре тивĕçлĕ услови туса патăр: вĕренекен ĕçленĕ вăхăтра сĕтел пушă пултăр, пўртре шăплăх, тасалăх, çителĕклĕ ăшă пулмалла. Пўртре йĕрке çук пулсан, çуйхăшу-кăшкăру пулсан, вĕренекен ăнăçлă ĕçлесе ларма пултараймасть. Пĕлў тĕрĕслевĕсене хатĕрленес, вĕренекенсене тивĕçлĕ услови туса парас ыйтусене пур шкулсен те çывăх вăхăтрах ачасен ашшĕ-амăшĕсене пухса сўтсе-явмалла.

Пĕлў тĕрĕслевĕсене тĕплĕн хатĕрленсе ăнăçлă ирттерессишĕн, вĕренў çулне тивĕçлипе вĕçлессишĕн кашни шкул, кашни учитель, кашни вĕренекен вăя шеллемесĕр ĕçлемелле.

А. ОТАЧКИН.

АТНАШ ЯЛĔН СĂН-СĂПАЧĔ

Елĕкхи вăхăтра Атнашри (Шăхасан районĕ) хресченсем чухăн, тĕттĕм, выçă пурнăçпа пурăннă. Вĕсенчен нумайĕшĕ хутла пĕлмен. Темĕн чухлĕ ĕçлесен те хăйсене пурăнмаллăх тырпул туса илеймен. Чухăнсем кулаксем патĕнче тарçăра пурăннă е ыйткаласа çÿренĕ. Октябрьти социализмлă аслă революци кăна хресченсене пусмăртан хăтарчĕ, телейлĕ те савăнăçлă çул уçса пачĕ.

1930 çулта колхоз организациленĕ, ăна С. М. Киров ятне панă. Колхоз ÿснĕçемĕн ÿснĕ, çулран-çул тĕрекленсе пынă. Халĕ колхоз районра малта пыракан колхозсенчен пĕри пулса тăчĕ.

Колхоз хăйĕн çитĕнĕвĕсене 1940 çулти Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче кăтартса панă.

Колхозлă ялăн хăйĕн интеллигенци пур. Колхозниксем хушшинче учительсем, агрономсем, летчиксем, танкистсем, артиллеристсем, Хĕрлĕ Çар командирĕсем, трактористсем, тăван çĕршывăн патриочĕсем çитĕнчĕç. Атнаш ялĕнчен тухнă учительсем 15 çын, агрономсем—3, зоотехниксем—2, ветфельдшерсем—4, инженерсем—2, трактористсем—40 çын шутланаççĕ. Елĕкхи вăхăтра пурĕ те 2 учитель çеç пулнă.

Хальхи вăхăтра 12 колхозникăн патефон, 15 велосипед, 56 колхозникăн самоварсем, 51 балалайка, 64 колхозникăн çĕвĕ çĕлемелли машинăсем пур.

Колхозлă ялта клуб, библиотека, трахпункт, сельпо магазинĕ пур.

Колхозниксем халĕ культурăллă пурнăçпа пурăнаççĕ, хăйсен пушă вăхăтне колхоз клубĕнче савăнăçлă ирттереççĕ. Лекцисемпе докладсем итлеççĕ, кино кураççĕ т. ыт. те.

Колхозниксем халĕ суйлав кунне кĕтсе илме хатĕрленеççĕ.

Интеллигенци хĕрÿллĕ ĕçре

ВКП(б) XVIII съезчĕ тата Сталин юлташ çĕршыв умне пысăк задачăсем кăларса тăратрĕç. Совет халăхĕн культурăлăхĕ ÿссе пырать. Колхозлă ялăн сăн-сăпачĕ тата колхозниксен пурнăçĕ тĕпренех улшăнса лайăхланчĕ.

Ялта пуçламĕш шкул, колхоз клубĕ, библиотека тата трахпункт пур. Шкулта 6 учитель ĕçлеççĕ, пурĕ 194 ача вĕренеççĕ.

Ялти интеллигенци колхоза пысăккăн пулăшать. И. Семеновпа Е. Порфирьева учительсем бригадăсенче стена хаçат редакторĕсем пулса ĕçлеççĕ.

Рязань облаçĕнчи Федякино ялĕнчи интеллигенци чĕнсе каланине сÿтсе-явнă хыççăн, ялта массăллă-политикăллă ĕç татах та вăйланчĕ. Учительсем колхозниксем хушшинче докладсемпе калаçусем ирттерес ĕçе активлăн хутшăнаççĕ.

Клуб çумĕнче хорпа драмкружоксем лайăх ĕçлеççĕ. Струннăй оркестр та начар мар ĕçлет. Драмкружок руководителĕ учительница Е. Порфирьева ертсе пынипе кăçалхи вĕренÿ çулĕ пуçланнăранпа 13 спектакль лартса панă.

Участокри зоотехник Внучков, трахработница Т. Григорьева юлташсем агитаци ĕçне активлăн хутшăнаççĕ. Внучков юлташ кăçал колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче «Çамрăк выльăхсене пăхса ÿстересси», «Апат тасалăхĕ», «Выльăхсен организмне минераллă япаласем мĕн тума кирлĕ», «Лашасене пăхасси» тата государство вăна сĕт-çу парасси çинчен кăларнă постановлени тăрăх калаçусем ирттернĕ.

Трахработница Т. Григорьева юлташ та калаçусене планпа пăхнă вăхăтра ирттерет.

А. АФАНАСЬЕВА.
Пуçламĕш шкул заведующийĕ.

Комсомолецсен активлăхĕ

Киров ячĕпе тăракан колхозри комсомол организацийĕ 1940 çулта колхозниксем хушшинче массăллă ăнлантару ĕçне лайăх туса пычĕ.

Комсомолецсем ялти çамрăксемшĕн примерлă. Çавăнпа пĕрлех комсомолецсем колхоз производствинче ударлă ĕçлесе, 1940 çулти ялхуçалăх ĕçĕсене пысăк çитĕнÿсемпе вĕçлерĕç. Комсомолецсем хушшинче стахановецсем те ÿсрĕç. Акă Н. Николаев, И. Миронов, А. Кучина, М. Каховская комсомолец-звеноводсем, хăйсен колхозникĕсемпе ĕçе лайăх организацилесе, вăйлă тырпул туса илчĕç.

1941 çулта вăйлă тырпул туса илес тĕллĕшпе комсомолецсем агротехникăна вĕренессине йĕркелерĕç. Сталинла вăйлă тырпул туса илес тĕллĕшпе Атнашри пуçламĕш организаци ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ячĕпе социализмлă ăмăртăва сарса пырать.

С. АРТИЗАНОВ.

Колхозниксен вĕренĕвĕ тата ĕçĕсем

Киров ячĕпе тăракан колхоз тырпул тухăçне çулран-çул ÿстерсе пырать. Бригадăсемпе звеносем тĕштырă тухăçне ÿстерес тĕллĕшпе тĕрлĕрен сăнавсем туса пăхаççĕ. Кунта колхозри опытник И. Исаев çинчен асăнса хăвармалла. Вăл колхоз организациленĕренпех тухăçлă тырпул пуçтарса илес енĕпе паха опытсем туса ирттерчĕ. Исаев юлташ уйрăм участоксем çинче гектартан 30—32 центнер тĕштырă туса илнĕ.

Исаев юлташ ялхуçалăх литературине вуласа, стахановецсен паха опычĕсемпе тĕплĕн паллашса пырать. Ахальтен мар ĕнтĕ ăна колхозра «хамăр агроном», тесе чĕнеççĕ.

Кружокра вĕреннĕ чылай колхозниксем иртнĕ çулта хăйсем вĕреннине практикăллă ĕçре усă курнипе паха çитĕнÿсем турĕç. А. Морозова кружокра вĕреннĕ хыççăн звеньевой пулса ĕçлеме тытăнчĕ. Унăн звени 2 гектарлă лаптăк çинче кашни гектар пуçне 30 центнер урпа илессишĕн кĕрешрĕ. Çуркунне çĕр участокĕсене тăрăн сухаланă, икĕ хутчен сÿреленĕ, акас умĕн гектар пуçне 10-шар центнер чăх-чĕп тислĕкĕ сапса сÿреленĕ те сортлă вăрлăхсем акнă.

Калчасем шăтса тухнă вăхăтра гектар пуçне 1,5-шер центнер аммоний сульфачĕ илсе пĕрремĕш хут апат панă. Ун хыççăн 24 кун иртсен, гектар пуçне 3-шер центнер суперфосфат илсе иккĕмĕш хут апат панă. Çак икĕ лаптăк çинче кашни гектартан Морозова звени 30,19 центнер урпа туса илнĕ.

Антонов чылайранпа бригадир пулса ĕçлет. Вăл опыт тума 3,33 гектар çĕр уйăрнă. Çав участок çинче çурхи ака тунă хыççăн, гектар пуçне 5-шер центнер кĕл сапса хăварнă. Кĕркунне 30-шар тонна тислĕк тăкса хăварнă пулнă. Сеялкăсемпе акнă. Калчасем шăтса тухнă хыççăн вĕсем тăпрари нÿрлĕхпе йĕркеллĕ усă курччăр, тесе катокпа пусарнă. Ун хыççăн икĕ кунтан азотлă удобренисемпе апат панă. 23 кунтан фекали шĕвекĕпе иккĕмĕш хут апат панă. Çав участок çинче кашни гектартан 28 центнер тĕштырă туса илнĕ.

Семенов юлташ кантăр калчисене апат панипе гектар çинче 8,42 центнер кантăр вăрри туса илнĕ.

Антонов бригади 7,20 гектарлă сĕлĕ уйĕнче кĕркунне 20-шер тонна çĕрнĕ тислĕк тăкса сухаласа хăварнă. Хĕлле çав вырăнах 547 лав торф кăларнă. Яровизациленĕ вăрлăхпа акнă. Калчасем шăтнă хыççăн, фосфорлă удобренисемпе апат панă. Çав участокра гектар пуçне 20-шер центнер сĕлĕ илнĕ. Юнашар, сăнавсăр участокра вара гектартан 17-шер центнер çеç тухнă.

Уйхир ĕçĕн бригадирĕсем те агрокружок занятийĕсенче сиктермесĕр вĕренсе пычĕç. Хăйсен агротехникăллă пĕлÿлĕхĕпе ĕçре усă курса тухăçлă тырпул туса илчĕç.

Сортласа кондицине çитернĕ вăрлăхсем акнă. Çуракине 5 кун хушшинче вĕçленĕ. Калчасене апат парас тата çумкурăксене çумлас ĕçсене вăхăтра ирттернĕ. Çапла вара колхоз иртнĕ çулта вăтам шутпа кашни гектартан 15,69 центнер тĕштырă туса илнĕ. Колхоза 1941 çулти Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма кандидата тăратнă.

Киров ячĕпе тăракан колхоз кăçал гектартан 18 центнер тĕштырă илессишĕн кĕрешет. Колхоз активĕпе стахановецсем валли стахановла шкул уçнă. Шкула 97 çын çÿрет. Стахановла шкула Константинов агроном ертсе пырать. Ку вăхăтчен шкулта колхозри звеносем, вырăнти удобренисемпе усă курасси, Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕсен чаплă опычĕсем çинчен вĕреннĕ.

Бригадăсемпе звеносем вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешеççĕ. Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци ячĕпе пыракан ăмăртăва хутшăнса, колхоз 7860 лав торф, 6340 лав тислĕк, 164 лав чăх-чĕп тислĕкĕ, 191 центнер кĕл хатĕрленĕ.

Çуракине хатĕрленес тĕллĕшпе Исаев бригади малта пырать. Унăн бригади 928 лав торф, 614 лав тислĕк, 18 центнер кĕл хатĕрленĕ.

Колхоз 277 гектар çинче юр тытнă. Вăрлăхсене сортласа, акма юрăхлă кондицине лартнă. Кунсăр пуçне 48 центнер пăрçа, 25 центнер чина, 22 центнер ясмăк вăрлăхĕсене алăпа суйласа тасатнă. Ялхуçалăх машинисемпе ытти инвентарьсене юсаса çитернĕ. Пур бригадăсенче те стена хаçачĕсем тухса тăраççĕ.

Çапла вара Киров ячĕпе тăракан колхоз членĕсем агротехникăна çине тăрса вĕренеççĕ, агротехникăн хĕллехи мероприятийĕсене вăхăтра пурнăçласа пыраççĕ, кăçал пĕлтĕрхинчен те пысăкрах тухăçлă тырпул туса илме хатĕрленеççĕ.

Агроном **И. АНДРЕЕВ.**

Пушă вăхăтра

Хаçат-журналсене подписчиксене валеçсе пĕтерсенех клуба каятăп. Клуб илемлĕ, таса, çутă. Унта кашни кунах шашкăлла, доминолла выляма пулать. Кашни кăçах радио тăрăх тĕнчери лару-тăру çинчен итлетĕп. Радио итлеме колхозниксемпе колхозницăсем 15—20-шер çын пухăнаççĕ. Библиотека та пуян. Унта колхозниксемпе колхозницăсене кирлĕ кĕнекесем нумай.

Кăçал эпĕ библиотекăран «Джангар», «Нарспи», «Уçнă çерем», «Вăрçă кунĕсем», «Çулăм витĕр» илсе вуларăм.

Эпĕ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренетĕп. Кунсăр пуçне клубра лекцисем, докладсем итлетĕп.

Çавăнпа пĕрлех бригадăна та пулăшса пыратăп. Колхозниксемпе колхозницăсене тĕнчери лару-тăру çинчен çырнă статьясене вуласа паратăп.

Письмоносец **С. ФРОЛОВ.**

Библиотека

Библиотека ĕçсыннисене коммунистла воспитани парас ĕçре пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çакна пирĕн библиотекăна колхозниксем нумай çÿренинчен, кĕнекесем илсе вуланинчен лайăх курма пулать.

Пирĕн библиотекăра малтанхи вăхăтра кĕнекесем те, вулакансем те сахал пулнă. Хальхи вăхăтра библиотекăри кĕнекесен шучĕ те çулран-çулах ÿссе пырать, вулакансен йышĕ те нумайланчĕ. Уйрăмăнах колхозниксем агротехника тăрăх çырнă кĕнекесене нумай илсе вулаççĕ. Агротехникăна вĕренсе, вăйлă тырпул туса илессишĕн чĕререн тăрăшаççĕ. Хальхи вăхăтра пирĕн библиотекăран кĕнекесем илсе вулакансем 287 çын. Вĕсем 4892 кĕнеке илсе вуланă. Библиотекăра 3028 кĕнеке шутланать. Киров ячĕпе тăракан колхозра стахановла шкул ĕçлет. Ку ĕçре те библиотека чылай пулăшу парать. Бригадир Г. Ильин «Как получить высокий урожай», «Агротехника», «Пахча-çимĕç вăрлăхĕсене мĕнле туса илмелле» ятлă кĕнекесем илсе вулать. Бригадир Гордеев «Как получить высокий урожай», «Тăпра тухăçлăхне епле хăпартмалла», стахановец Анисимов «Полевое и луговое кормодобывание», «Сельскохозяйственная энциклопедия» кĕнекесене илсе вулаççĕ. Колхозник Василий Петров 1940 çулта библиотекăран 146 кĕнеке илсе вуланă, Пигальцев Егор 132 кĕнеке илсе вуланă.

И. КУРАКИН.

Драмкружок

Эпĕ иртнĕ çулти сентябрь уйăхĕнчен пуçласа драмкружок руководителĕ пулса ĕçлеме тытăнтăм. Драмкружока тахçанах организациленĕ пулнă. Анчах кружок членĕсем пурĕ те 10—12 çын кăна пулнă. Халĕ унта 23 çын тăрать. Иртнĕ тăватă уйăх хушшинче, членсем активлă хутшăнса ĕçленипе 13 постановка патăмăр. Постановкăсемпе колхозниксем питĕ интересленеççĕ, клуба шăнăçайми пухăнаççĕ. Кунсăр пуçне эпир хамăр пултарулăха ялта кăна мар, кÿршĕри ялсене те кайса кăтартрăмăр. Энтри ялне кайса «Тухатмăш», «Утарта» пьесăсене, Сителре «Пурнăç пуçламăшĕ» пьесăсене лартса патăмăр. Постановка лартнă укçасемпе хамăра кирлĕ япаласем — занавес, парикcем, краскăсем туянтăмăр.

Постановкăсем лартнă çĕрте уйрăмăнах комсомолецсем, учительсем активлăн хутшăнса ĕçлеççĕ: И. Иванов, И. Куракин, А. Кучина, Г. Касьянов, Н. Дмитриев, С. Хромов юлташсем драмкружока вăйлатассишĕн тăрăшаççĕ. Пьесăна лартма тĕплĕн хатĕрленетпĕр. Малтанах пьесăн содержанине лайăх паллаштатпăр. Ун хыççăн рольсене валеçсе тухатпăр, вара вылямa тытăнатпăр. Драмкружокăн ĕçне малалла татах та аванлатма тăрăшатпăр. Кашни уйăхра 4 постановка парас тесе шухăшлатпăр. Драмкружока кирлĕ япаласене туянатпăр.

Е. ПОРФИРЬЕВА.

Вăрман хатĕрлес, турттарса кăларас тата кирлĕ пункта турттарса пырас тĕлĕшпе обязательнăй йĕркепе панă плана Чăваш республикинчи районсем мĕнле тултарса пынине кăтартакан

СВОДКА

(1941 çулти февралĕн 1-мĕшне, процентпа)

РАЙОНСЕМ	Хатĕрленĕ.	Турттарнă.	Кирлĕ пункта турттарса пынă
Улатăр	15,6	19,7	0
Кувакино	5,4	5,5	4,8
Первомайский	4,9	48,0	2,4
Пăрачкав	7,0	1,2	3,5
Чкаловский	12,8	2,6	0
Комсомольский	7,1	4,1	0
Йĕпреç	6,1	6,0	6,3
Канаш	14,4	4,7	0
Шăхасан	11,9	5,4	0
Вăрмар	11,9	9,2	—
Гăвай	25,6	13,9	—
Вăрнар	6,4	3,6	7,2
Калининский	8,9	3,0	4,2
Красноармейский	18,1	12,3	11,6
Çĕмĕрле	11,2	4,5	19,5
Елчĕк	8,9	1,3	4,9
Хĕрлĕ Чутай	9,6	0	12,8
Советский	8,0	0	6,2
Етĕрне	24,3	0	—
Сĕнтĕр	0	0	—
Сĕнтĕрвăрри	10,0	0	—
Шупашкар	8,9	0	—
Ишлей	6,9	0	—
Октябрьский	14,0	0	—
Шăмăршă	2,5	2,5	23,8
Елчĕк	28,9	6,1	—
Пĕтĕмпе	9,9	5,4	12,1

Вăрманта—хĕрÿллĕ ĕçре

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ, февралĕн 4-мĕш. (Телефонпа). Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ уçăлнă куна Хĕрлĕ Чутай районĕнчи колхозниксем вăрман хатĕрлес ĕçре пысăк çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илме хатĕрленеççĕ. Вĕсем халĕ партипе правительствăн пысăк заданине пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешеççĕ.

Районран пĕтĕмпе 930 çын вăрман хатĕрлеме кайрĕç. Вĕсем хăйсем çине илнĕ обязательствăсене ăнăçлăн пурнăçласа пыраççĕ. «Красный маяк» колхозри Борисов бригади кулленхи нормăна 125 процент тултарса ĕçлет. «Профинтерн» колхозри Эзенкин бригади унтан та лайăхрах ĕçлет — нормăна 130 процент тултарса пырать. «Совет» колхозри Федоров бригади вара кулленхи нормăна 140 процент тултарса ĕçлет.

Уйрăмăнах «Трактор» колхоза палăртмалла, вăл ытти колхозсенчен чылай лайăхрах ĕçлет. Кунти колхозниксем вăрман фрончĕн пахалăхне лайăх ăнланса илнĕ: халĕ «Трактор» колхоз членĕсем вăрманта 63 çын çуран, 16 çын лашапа ĕçлеççĕ. 26 çын кулленхи нормăна 105—110 процент тултарса пыраççĕ. Пуринчен те лайăхрах ĕçлекенни Белов бригади, вăл нормăна 200 процент таран тултарса пырать. Колхоз правленийĕ пĕрлешсе апатланас ĕçе йĕркеленĕ. Ялти лавкка колхозниксем патне вăрмана пырса табак, ситец таврашсем сутать. Партин XVIII конференцийĕ уçăлнă тĕле вăрман хатĕрлес ĕçĕн пĕррремĕш кварталти планне 100 процентпех тултарма шутлаççĕ. Комсомолецсем кунтах стена хаçачĕсем кăлараççĕ, хаçат-журналсем вуласа параççĕ.

Районра начар ĕçлекен колхозсем те пур. «Красное знамя» колхозран нумаях пулмасть 15 çын вăрманта ĕçлеме кайрĕç. Вĕсем 5 кун хушшинче пĕтĕмпе те 35 кубометр кăна хатĕрленĕ. Çапла вара кулленхи нормăн чĕрĕкне те тултараймаи.

ЯК. СИГАЕВ.
АН. СЮЧАКОВ.

Ÿкерчĕк çинче: Шупашкар хулинчи телефон станцинчи стахановкăсем — М. Н. Левкович (лаплă) тата Е. М. Кутлина юлташсем. Вĕсем партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса, хăйсен ĕçĕсене отлично туса пыраççĕ.

А. Костин фото-ÿкерчĕкĕ.

Малта пыракан сменăра

КАНАШ. (Хамăр корр.). Тимĕрç цехĕнчи А. И. Дементьев юлташ смени партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пуçланнă ăмăртăва вагонсем юсакан заводри малта пыракан сменăсемпе пĕр вăхăтра хутшăннă. Унăн смени Кукляев юлташ сменипе ăмăрту договорĕ тунă, металран тунă детальсем кашни куллен 5 тонна пама пулнă. Çакăн хыççăн вара хĕрÿллĕ кĕрешÿ пуçланать. Кашни тимĕрç, молотобоец мала тухассишĕн ĕçлеме тытăннă.

Малтанхи кунсенчех тимĕрç Бочкарев юлташ пуçарулăх илет. Вăл сменăра 150 кронштейн туса кăларса, Гордеевран мала тухать. Çак Гордеев юлташăн кăмăлне хускатать. Вăл ниепле те кая юласшăн пулман, тепĕр кунах 180 кронштейн парать. Вĕсем хыççăн пĕртăван Дементьевсем татах та лайăхрах тĕслĕхсем параççĕ. Нормăна ирттерсе тултаракансен йышĕ пĕрмаях ÿссе пыма пуçланă. Çапла Дементьев юлташ смени Кукляев юлташ сменинчен иртсе кайнă. Январьти плана ирттерсе тултарнă.

— Çынсемпе таччăн çыхăнса ĕçлес пулать. Теприсем йăнăш-мĕн пулсанах рабочисене вăрçма пикенеççĕ,—каласа парать смена мастерĕ Дементьев юлташ.—Кам мĕнле ĕçлеме пултарнине сăнаса вĕренес пулать. Вара пулăшма та лайăх.

Дементьев юлташ рабочисене кулленхи ĕçре пулăшса пырать, çав вăхăтрах тата рабочисенчен дисциплинăна пăхăнма, технологи процесне тĕрĕс тытса пыма ыйтать. Пĕррехинче тимĕрçсене Уткин, Никитин тата Бочкарев юлташсене обоймăсем тума хушнă пулнă. Вĕсем ытларах тума тăрăшнă. Вара ĕçре брак тунă. Дементьев юлташ çавна вăхăтра асăрхаса брак пулассине çийĕнчех пĕтерме пулăшнă. Кун пек фактсем вуншарăн илсе кăтартма пулать. Дементьев юлташ сменинчи рабочисем пĕр-пĕринпе килĕшÿллĕн ĕçлеççĕ, пĕр-пĕрне вăхăтра пулăшса пыраççĕ. Çавăнпа смена мала тухма пултарнă.

Çĕнĕ производствăсем уçатпăр

Пирĕн артель туса кăларакан продукци ĕçсыннисене питех те кирлĕ. Халĕ эпир ат-пушмаксем, кĕпе-йĕмсем, тумтирсем çĕлетпĕр тата киввисене юсатпăр, сехет мастерскойĕ, парикмахерски т. ыт. производствăсем пур.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ кăларнă постановлени хыççăн эпир артель çумĕнче уйрăм япаласем тăвакан производствăсем татах та уçма палăртатпăр. Уйрăмăнах примуссемпе велосипедсем юсас ĕçе йĕркелеме, посудăсене (самовар, чайник т. ыт. те) никĕлпе çутатмалли тата тăмран чашăк-тирĕксем тумалли производствăсем организацилеме палăртрăмăр. Нумаях та пулмасть тимĕрç производстви уçрăмăр.

Паллах, пирĕн ĕçсыннисене кирлĕ продукци туса кăларма татах та условисем пур. Ман шутпа, акă, Çĕмĕрлерех кăмрăк тăвакан производство тумалла. Мĕншĕн тесен хуçалăхра, çавăн пекех хăшпĕр организацисене кăмрăк питех те кирлĕ. Ку таринччен ăна эпир аякран турттарса килнĕ.

ИЛЬИН.
«Красный Октябрь» артель председателĕ.

Çĕмĕрле.

Вăрлăхсем хатĕр

ОКТЯБРЬСКОЕ. Чĕнерти «Стрела» колхоз ВКП(б) XVIII конференцине çуракине пур енчен те лайăх хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илессишĕн кĕрешет. Колхозра вăрлăхсене çителĕклĕ хатĕрленĕ, вĕсене тасатса хунă.

Бригадăсем çĕре çемçетмелли удобренисем хатĕрлес тĕлĕшпе пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Февралĕн 1-мĕшне уя 600 лав тислĕк кăларчĕç. Кунсăр пуçне кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 35 центнер, кĕл 22 центнер хатĕрленĕ.

Çуракин ăнăçлăхĕ лашасем тĕреклĕ пулнинчен те нумай килет. Çакна шута илсе кунта лашасене лайăх пăхаççĕ.

Колхозра агрокружок организациленĕ. Кружокра вĕренме 25 çын занятисене пĕр сиктермесĕр çÿреççĕ. Занятисене зоотехник В. Акисимов юлташ ирттерет.

П. КОЗЛОВСКИЙ.

Вăрнар станцинче

Çĕнçул умĕн каçхине вăйлă çил-тăман пĕтĕм чугунçулне çавăрса илчĕ. Вĕçĕмсĕр юр çăвать, вĕçтерет. Уйра çеç мар, станцинче те пĕтĕм çул çине юр хĕвсе лартнă.

Анчах станцинче пĕр çын та хăраса ÿкмен, çирĕп командирсем ертсе пынипе, большевиксем хавхалантарнипе кашниех хăй вырăнĕнче тăнă, служба ĕçне туса пынă. Дежурнăйсем, стрелочниксем, механиксем, çулйĕр мастерĕсем хăйсен постисенче çирĕппĕн тăнă. Станци таврах юр купаланса тăрать, ăна хăвăрт тасатма çĕршер çын кирлĕ. Парти организацин секретарĕ Кольдяев, станци начальникĕ Сидоров чи малтанах алла кĕреçе йăтса лини çине тухаççĕ. Вĕсемпе пĕрле пур работниксем те тухаççĕ: çулйĕр рабочийĕсем, ĕçрен таврăннă дежурнăйсем, стрелочниксем, водокачкăри рабочисем, весовщиксем, сторожсем. Ялсенчен колхозниксем çуран та, лашапа та килеççĕ; чугунçул çинче ĕçлекенсен арăмĕсем те лини çинче, вĕсем те юр хыраççĕ, хăшĕсем вĕри апат пĕçереççĕ.

Çирĕм сехет хушши çил-тăман тăчĕ, юр çурĕ. Анчах никам та хăйсен вырăнĕсенчен пăрахса каймарĕ, поездсем те лайăххах ирте-ирте каяççĕ. Килхуçи хĕрарăмĕсем Воробьева, Кояшова, Першуткина ĕçлекенсем патне вĕри апат, чей илсе пырса параççĕ, юлашки хыпарсем çинчен каласа кăтартаççĕ.

Водокачкăри комсомолец Клешнев, весовщик Авдеев, станци начальникĕ Сидоров, чугунçул çинчи милици начальникĕ Даутов, колхозниксем Михайлов, Печков, Усьянова, Иванова вăл кун пуринчен лайăх ĕçленĕ, ĕç нормисене икçĕр процент таран тултарнă.

Çакăн пек чухне чугунçул работникĕсем яланах тĕлĕнмелле лайăх, организованно ĕçлеççĕ. Станцинчи большевиксем яланах вĕсен пуçĕнче, вĕсен вожакĕсем, ĕçĕн организаторĕсем.

Кунта хăйсен уйрăм закон пур: хăш участокра е цехра пулăшу кирлĕ, çавăнта пурте каяççĕ. Ĕçри килĕшÿлĕх, туслăх, пĕр-пĕрне пулăшасси кунта кашни çыннăн йăлине кĕнĕ ĕнтĕ.

Чугунçул станцин чысĕшĕн пурте, пĕр çын пек пулса, большевикла кĕрешеççĕ. Станци начальникĕ Сидоров юлташ каçхине 57-мĕш №-лĕ поезд патне тухнă. Яланхи пекех вăл чугунçулăн рельсисем, шпалсем çине пăхса пынă. Семафор умне поезд çитсе хăвăрттăн вокзал патне пынă. Сидоров стрелка патĕнче, лини çинчех пысăк пĕрене курах кайнă. Вăл çийĕнчех пĕренене лини çинчен аякка илсе хунă, çур минутăран ун умĕнпех пассажирский поезд иртсе кайнă.

Мĕн пулĕччĕ-ха кунта вăл пулман пулсан! Крушени пулнă пулĕччĕ, мĕн чухлĕ çын аманнă, государство пурлăхĕ пăсăлнă пулĕччĕ.

Станцири большевиксем кашни рабочине, кашни командира ĕçре сыхăлăхлă пулма вĕрентеççĕ.

Кĕçĕн стрелочник Константин Алексеев чугунçул çинче 2 çул çеç ĕçлетха. Анчах вăл станцинче чыслă çын, унăн ячĕ хисеп хăми çинче илемленсе тăрать. Кăçал вăл Хĕрлĕ Çара каяс умĕн старший стрелочник пулма экзамен парать. Унăн стрелкисем яланах таса, юсавлă. Будкăра чечексем, тирпейлĕ, таса. Çавăн пек вăл Мускавран 16-мĕш №-лĕ поезд килес умĕн хăйĕн çулне тĕрĕслеме тухнă. Поезд та часах çитмелле, анчах Алексеев линин кашни метрнех ним васкамасăр, тĕплĕн тĕрĕслет. Çав вăхăтрах вăл çурăлса кайнă рельса курах каять. Çавăнтах вăл ун çинчен станцири дежурнăя пĕлтерет те, семафора хупать. Хăвăрт килекен поезд семафор умĕнче тăрать. Çулйĕр мастерĕ çĕнĕ рельса хурсан çеç поезда çул параççĕ.

Çак вăл пĕчĕк факт çеç, анчах вăл Алексеев хăйĕн ĕçне мĕн пек юратнине, тĕплĕн тунине питех те лайăх кăтартса парать. Ахаль мар ĕнтĕ çак ĕç çинчен отделени начальникĕ пĕлсен стрелочник Алексеев юлташа тав тунă.

Унпа пĕрлех вăтă стрелочник Доманин юлташ ĕçлет. Вăл стахановец, унăн фото-карточки станцири хисеп хăми çинче. Унăн нихăçан та авари е техникăллă эксплоатацин правилине пăсни пулман. Вăл постра яланах сыхă тăрать, хăйĕн линин кашни метрне, постне пограничник пек сыхлать.

Комсомолец Константин Доманин дежурнăйсенчен чи çамрăкки, анчах вăл кунта хăйĕн ĕçĕнче питĕ лайăх тĕслĕхсем кăтартрĕ. Унăн пĕтĕм смени стахановла ĕçлет. Смена ĕçе кĕрес умĕн вăл пĕтĕм станци тăрăх çаврăнса тухать, кашни стрелка, кашни рельса мĕнле выртнине тĕрĕслет те, кашни стрелочникех инструктаж парать, хăйсен обязанноçĕсене, сигнализацине мĕнле пĕлнине тĕрĕслет. Унăн сменинче ĕçлекен стрелочниксем Миронов тата Першуткин станцинчи чи лайăх стрелочниксем, вĕсем стахановецсем пулма тивĕçлĕ пулчĕç.

Константин Доманин смени мĕн пек лайăх ĕçлени çинчен станцинче мăнкăмăллăн каласа параççĕ. Вăл пуринчен малтан çĕнĕлле ĕçлессине организацилет. Январĕн 5-мĕшĕнче вăл хăйĕн сменипе составри вагонсене вĕçертмесĕрех пушатас ĕçе организациленĕ. Доманин юлташ ĕçе тĕрĕс организацилениппе, грузчиксен стахановла бригади 2 сехет хушшинче пушатас вырăнне 11 вагона пĕр сехет хушшинчех пушатнă. Кун пек ĕç тĕслĕхĕсем унăн тата нумай. Январĕн 12-мĕшĕнче унăн смени стахановла вахтăна тăрса сменăра вăрман тиес плана 300 процент тултарнă. Унсăр пуçне тата 13,5 сехетре тиес вырăнне смена 10 сехетрех тиесе пĕтернĕ. Доманин смени пĕрмаях вагонсем тиес те пушатас ĕçе 3—5 сехетрен мала ямасть, плана та ытлăшшипех тултарать.

Коммунист Медведев дежурнăй пулса ĕçлет. Унăн смени Доманин сменипе ăмăртать. Медведевăн ĕçĕнче те брак, техникла эксплоатацин правилисене пăсни пулман. Унăн смени пĕтĕмпех стахановла пулса тăчĕ. Пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлесе, вĕсем харпăрхăй ĕç опычĕсем çинчен каласа параççĕ, пурте лайăх ĕçлеме вĕренеççĕ.

Парти организацийĕ пуçарнипе станцинче кашни эрнерех производствăллă канашлусем пулаççĕ. Çак канашлусенче станци начальникĕ çеç мар, дежурнăйсем, стрелочниксем, çулйĕр ĕçĕнче ĕçлекенсем докладсем туса параççĕ, хăйсен опычĕсемпе тĕплĕн паллаштараççĕ. Çакăн пек канашлусем çамрăк работниксемшĕн çеç мар, ватă производственниксемшĕн те пысăк шкул пулса тăраççĕ. Станци начальникĕ тунă çирĕп план тăрăх пур работниксем те техминимума вĕренеççĕ.

Иртнĕ çулсенче кунта водокачка, электростанци тата коммерчески пайра ĕçлекен работниксен ĕçĕсемпе питех интересленмен, вĕсем пухусене те часчасах çÿремен. Халĕ канашлусене, пухусене пурте çÿреççĕ, унта пур цехри работниксен ĕçĕсем çинчен те сÿтсе яваççĕ. Водокачка—Хусан çулĕ çинчи чи лайăх водокачка, вĕсем çул çинче мĕнпур водокачкăсен ăмăртăвне пуçарса янă. Камсем ĕçлеççĕ-ха унта? Водокачкăн старший машинисчĕ Клешнев, машинистсем Маскин, Кузин юлташсем—пурте вĕсем комсомолецсем тата стахановецсем. Водокачка ĕçĕнче аварин, машина чарăнса ларни пулман. Вĕсен машинисем яланах юсавлă, таса. Водокачкăра тирпейлĕ, чечексем пур. Унтах кĕнекесем, хаçатсем, радио. Вăрнарти хăшпĕр руководительсен кабинетĕнче те кун пек тирпейлĕх, тасалăх çук. Электростанци те лайăх ĕçлет, станцине, рабочисен хваттерĕсене çутă пĕр татăксăр парса тăрать.

Çул çинче ĕçлекенсем хушшинче те хăйсен ĕçне юратса тăвакансем вуншарăн шутланаççĕ. Çул ĕçĕн мастерĕ Кольдяев—парти организацин секретарĕ. Вăл стахановец, хăйĕн дистанцине çул çинче чи мала кăларнă. Вăл ĕçĕн мастерĕсене пăхса ÿстерет, вĕсене ĕçлеме вĕрентет. 56 рабочирен 30-шĕ стахановецсем. Ремонтри старший рабочий Афанасьев ĕçе юратса тăвать, нормăна кашни кунах ирттерсе тултарать.

Якушкинпа Алексеев обходчиксен километрĕсем лайăх, шпалсем те, рельсăсем те, болтсем те юсавлă, çирĕп. Коммерчески работниксем хушшинче те лайăх ĕçлекенсем нумай. Кассирсем Воробьев, Чекмарев хăйсен ĕçĕсене лайăх туса пыраççĕ. Весовщиксем Авдеев, Попов кăтартуллă ĕçлеççĕ. Станцинчи сторожсем те социализмлă ăмăртăва хутшăнса вокзала культурăллă тытаççĕ. Сторож Левый уйрăмăнах аван ĕçлет.

Пĕр çул каярах çеç Вăрнар станцийĕ Хусан çулĕ çинче начар ĕçлекенсенчен пĕри пулнă. Парторганизаци станцинчи ĕçсемпе интересленмен, стахановецсенчен уйăрăлса кайнă пулнă. Партине чи лайăх çынсене илес тĕлĕшпе те ĕçлемен. Парторг Полознев хăй те производствăра начар ĕçленĕ, брак тунă. Чугунçул станцинче культурăллă-массăллă ĕçе организацилемен пулнă. Иртнĕ çулта февраль уйăхĕнче парторганизацинче отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртнĕ. Унта коммунистсем парти организаци начар ĕçленине хыттăн критикленĕ. Парторганизацин секретарьне çулйĕр мастерне Филипп Иванович Кольдяев юлташа суйланă.

Кольдяев юлташ коммунистсене станцăна мала кăларас ĕçе мобилизациленĕ, кашни коммунистăн ĕçĕпе куллен кун интересленсе пынă. Коммунистсем халĕ производствăра малта пыраççĕ.

1940 çул станци коллективĕшĕн пысăк çитĕнÿсен çулталăкĕ пулса тăчĕ. Станци коллективĕ çак çулта пĕр аварисĕр ĕçлерĕ, производство планне те срокчченех тултарчĕ. Пĕр браксăр ĕçленĕшĕн чи лайăх стахановецсене, станци дежурнăйĕсене Медведев, Павлов, Каяшов, старший стрелочниксене Доманин, Миронов юлташсене Наркомăн премине пама тăратнă. Иртнĕ çулсенче Нарком премине станцинче пĕр çын та илмен пулнă. 1941 çулта та станци коллективĕ кăтартуллă ĕçлет. Вăрнарти чугунçул работникĕсем Пильна станцинчи чугунçул работникĕсемпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан ăмăрту анлăн саралса кайрĕ. Вăрнар станцинче çĕнĕ стахановецсем ÿсрĕç, станци пĕр браксăр ĕçлет, плана та тултарса пырать.

Вокзала кĕнĕ çĕрте, илемлĕ вырăнта чугунçул работникĕсен хисеп хăми тăрать. Кунта халĕ çирĕм çыннăн фотоÿкерчĕкĕ, анчах кунта кашни эрнерех çĕнĕрен çĕнĕ çынсен сăнĕсем тухса тăраççĕ. Ÿсеççĕ çынсем, ÿсет станци те.

Е. ЕВГЕНИЙ.

СОВЕТ СОЮЗĔ ТĂРĂХ

Советлă Латвире.

Ӳкерчĕк çинче: халиччен çĕрсĕр пурăннă хресчен Ян Уизенс хăйĕн çемьипе ĕлĕк помещикăн пулнă çурта çĕнĕ хваттере вырнаçнă (Рига уездĕнчи Скриверу вулăсĕ).

Д. Чернов фото-ӳкерчĕкĕ. (ТАСС).

▲ ▲ ▲

Ача яслисем, санаторисем, больницăсем

ТАЛЛИН. Нумаях пулмасть Таллинра ачасен больници уçăлнă. Больницăра 50 вырăн. Тарту хулинче те 100 койкăллă больница тăваççĕ. Лустиверери, Тахевари тата Козери илемлĕ вырăнсенче ачасен санаторийĕсем ĕçлеме пуçланă. Кăçалхи çул совхозсенче тата торф кăларнă çĕрти поселоксенче ачасем валли сезонлă яслĕсем тăваççĕ.

Хăюллă та паттăр чаçăн историйĕ

ЗАБАЙКАЛЬЕ ÇАР ОКРУГĔ. Забайкалье çар округĕнчи Н-ски чаçĕн историйĕ — чаплă та мухтавлă. 1939 çулта вăл социализмлă тăван çĕршыв тăшманĕсене хирĕç хăюллăн çапăçнă. Хăюллăхпа паттăрлăх кăтартнăшăн унăн боецĕсемпе командирĕсенчен 85 процентне Совет Союзĕн орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă.

Хăюллă та паттăр боецсем хăйсен чаçĕн историне çырма йышăннă. Çапăçусенче пулнă Криволабчук, Кузнецов юлташсем тата ыттисем те асаилӳсем çырнă, материалсене редакцилесе хатĕрленĕ. Çак кунсенче сборник пичетленсе тухнă. Сборникре — çапăçусен участникĕсен калавĕсем, нумай фотографисем, очерксем.

Çĕнĕ шкулсем

КИШИНЕВ. Кăçалхи çул Молдавире шкулсем тума, кивĕ шкулсене юсама тата ача сачĕсем тума 8 миллион тенкĕ ытла параççĕ. Бендеры, Ганчшеты, Сороки, Кабул, Оргеев хулисенче çĕнĕ вăтам шкулсем тăваççĕ. Султалăк хушшинче 45 шкул туса пĕтереççĕ, республикăри 70 çуртран шкулсем туса йĕркелеççĕ.

Подсобнăй хуçалăх çуракине хатĕрленет

ГОРЬКИЙ. Молотов ячĕпе тăракан автозаводăн подсобнăй хуçалăхĕн 125 гектар çĕр пур. Хуçалăх çуракине хатĕрленет. Уйхире 700 тонна тислĕк кăларнă та ĕнтĕ. Складсенче вăрлăх, минерал çăнăхĕсем пур, ĕç лашисем туяннă. Хуçалăх çĕрĕсем çине пахча-çимĕçсем лартаççĕ, выльăх апачĕ тумалли культурăсем акаççĕ, парник рамисем 500 рама ытла тăваççĕ. Çывăх вăхăтрах теплицăсене шăтарнă пахча-çимĕçсем куçарса лартма тытăнаççĕ.

Ленинградри промкоопераци

ЛЕНИНГРАД. Кăçалхи çул Ленинградри промкоопераци 1 миллиард та 550 миллион тенкĕлĕх продукци туса кăларать. Çĕнĕрен чылай предприятисем организациленеççĕ, пӳрт-çуртра кирлĕ электроприборсем, эмальпе витнĕ савăт-сапасем, стена çине çакса хумалли сехетсем, будильниксем тата ыттисем туса кăларас ĕçе ӳстереççĕ. (ТАСС).

Вырăнти ресурссемпе пĕтĕмĕшпех усă курмалла

АШХАБАД. Туркмен ССР Наркомместпромĕ районсенче тир тăвакан, çăм таптаракан, арбăсем, фургонсем, сĕтел-пукан, урапа маçĕ тăвакан предприятисем уçать. Фараб районĕнче пурă кăларас ĕçе организациленĕ. Иртнĕ çулхипе танлаштарсан, районсенчи предприятисем кăларакан продукци икĕ хут ӳсет. Промкоопераци байковăй одеялсем, эмальпе витнĕ савăт-сапасем, куçкĕскисем, краскăсем туса кăларма тытăнать. Кизыл-Арватра, Тахта-Базарта ковер тăвакан мастерскойсем организациленĕ.

Капитальнăй ремонт тумасăр 50 пин километр чупнă

ИЖЕВСК. Хусан чугунçулĕ çинчи Агрыз деповĕнчи малта пыракан машинистсем партин XVIII конференцине çĕнĕ çитĕнӳсемпе кĕтсе илеççĕ. Ватă машинист Захаров хăйĕн ывăлĕпе Федорпа пĕрле хăйĕн паровозне капитальнăй ремонт тумасăр 50.689 километр чуптарнă, норма тăрăх 5000 километр чуптармалла пулнă. Ремонт сахал тунипе вĕсем 16 пин тенкĕ перекетленĕ. Паровоз халĕ те лайăххăн чупать.

Ялти физкультурниксем патĕнче

Февралĕн 1-мĕшĕнче каçхине «Стрела» промартель клубне (Красноармейский р.) Çавал-Çырми ялсоветĕнчи çамрăксем йышлăн пухăнчĕç. Унта «Восход» спорт обществи йĕлтĕр спорчĕ çинчен калаçу ирттерчĕ. Ялти физкультурниксем йĕлтĕр спорчĕ çинчен нумай ыйтса пĕлчĕç. Вĕсем йĕлтĕрпе çӳреме вĕренесси, йĕлтĕрсене мазьсемпе мĕнле сĕрмелли, спорт мастерĕсемпе чемпионĕсем çинчен ыйтрĕç, вĕсемпе ытларах интересленеççĕ.

Постановка пуçланас умĕн Чăваш республикинчи чи лайăх йĕлтĕрçĕсенчен пĕри Иванов юлташ тухса каларĕ. Вăл йĕлтĕр спорчĕ мĕнле саралса пыни çинчен тĕплĕн сутатса пачĕ. Ялти çамрăксем унăн сăмахĕсене пысăк хаваслăхпа тата тимлĕн итлерĕç.

Февралĕн 2-мĕш — хĕллехи сивĕ кун. Ялти активлă физкультурниксем: Гаврилов, Исакова, Николаев юлташсем комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросне ирттерме лайăх хатĕрленсе çитнĕ.

Кросс пуçланас умĕн Шупашкартан пынă йĕлтĕрçĕсем кросс участникĕсене йĕлтĕрсене мĕнле сĕрмелли, йĕлтĕрпе мĕнле çӳремелли т. ыт. çинчен те тĕплĕн ăнлантарса пачĕç. Çакăн хыççăн ялти йĕлтĕрçĕсене хăйсем йĕлтĕрпе мĕнле çӳреме пултарнине кăтартас тĕлĕшпе 10 километрлă тата 20 километрлă похода кайса килчĕç.

Кăтартуллă похода вĕсем ăнăçлăн вĕçлерĕç. 10 километрлă дистанцине кайнисем: Коршунов — 52 минута та 5 секундăра, Хорьков — 52 минута та 15 секундăра тухрĕç; 20 километрлă дистанцине кайнисем: Г. Иванов — 1 сехет те 35,2 минутăра, Ерлаков — 1 сехет те 40 минутăра тухнă.

«Восход» спорт обществинчи паллă йĕлтĕрçĕсем пысăк мастерлăхпа чупни Çавал-Çырминчи колхозниксене питех те тĕлĕнтерчĕ. Вĕсем йĕлтĕрçĕсен кашни утăмне тата мĕнле майпа чупнине тĕплĕн сăнаса тăчĕç. Шкул ачисенчен хăшпĕрисем йĕлтĕр спортне хăвăртрах вĕренсе алла илес ĕмĕтпе чаплă йĕлтĕрçĕсем евĕрлех чупса пăхрĕç.

Каçхине клубра кросс участникĕсем тата çывăхри колхозсенчи çамрăксем туллиех пухăннă. Унта вĕсем кросс итогĕсене тишкерсе тухрĕç. Кроса пысăк пахалăхпа ирттерни палăрчĕ.

Кросс участникĕсенчен çаксем малти вырăна тухрĕç: 10 километра кайнисенчен Васильев, 20 километра кайнисенчен Данилов юлташсем. Хĕрарăмсенчен А. Лукина пĕрремĕш вырăна тухнă. Шкулта вĕренекен çамрăк ачасенчен Порфирьев, Лукин, Иванов юлташсем лайăх тĕслĕхсем кăтартрĕç.

Кросс мĕнле иртни çинчен сӳтсе-явнă хыççăн физкультурниксем вечер туса ирттерчĕç. Унта вĕсем хăйсен пултаруллăхне кăтартса пачĕç. Кунсăр пуçне Чăвашрадиокомитет Енĕшкассинчи физкультурниксем валли ятарласа концерт пачĕ.

Вечер пынă хушăрах «сывлăшран тапăннă пирки» тревога пулчĕ. Тревога кĕтмен çĕртен пулчĕ пулин те ялти çамрăксем хăраса ӳкмерĕç. Кун пек тревога чухне мĕн тумаллине вĕсем лайăх пĕлнĕ. Чӳречесене васкавлăн хупăрларĕç, противогазсем тăхăнса ячĕç, хăшĕсем носилкăсем ярса тытрĕç. Хĕрачасем — сумкăсемпе, вĕсем «суранланнисене» е тата «сывлăш пӳлĕнсе антраса ӳкнисене» çийĕнчех пирвайхи пулăшу пачĕç. Çак тревогăра кунти çамрăксем сарăмсăр тапăнасмĕн пулас пулсан сыхланма яланах хатĕр тăнине тата хăйсен пĕлӳлĕхне кăтартса пачĕç.

Шупашкартан пынă йĕлтĕрçĕсен команди Енĕшкассинчи «Стрела» артель çумĕнчи физкультура коллективне 1940 çулта лайăх ĕçленĕшĕн «Восход» спорт обществин Центральный Советĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне пачĕç. Хисеплĕ наградăна илнĕ хыççăн Енĕшкассинчи физкультурниксем кăçал татах та лайăхрах ĕçлеме пулчĕç.

Çавал-Çырми ялсоветĕнчи физкультурниксем хăйсен умĕнче тăракан задачăсене тĕплĕн ăнланса илнĕ, вĕсене ăнăçлăн пурнăçласа пыраççĕ. Вĕсен ĕç опычĕсене ытти колхозсенчи, артельсенчи физкультура коллективĕсенче анлăн сарса пымалла. Республикăри физкультура организацисенче ĕçлекенсем вырăнти коллективсене ытларах тухса çӳремелле, практикăллă кăтартусем парса вĕрентсе пымалла. Çакăн пек туни вăл колхозсенчи коллективсен ĕçне лайăхлатма пулăшать.

К. Н.

Вырăнсенче ытларах пулмалла

Январь уйăхĕн юлашки кунĕсенче «Восход» спорт обществин Чăваш совечĕ пире, ялхуçалăх институчĕн студенчĕсене, 4 çынна ялти йĕлтĕрçĕсене пулăшма районсене ячĕ. Йĕлтĕрлĕ походра эпир 8 кун хушши пултăмăр.

Поход вăхăтĕнче Ишлей, Красноармейский, Çĕрпӳ тата Шупашкар районĕсенчи ялсенче пулса йĕлтĕр спорчĕ çинчен пиллĕк калаçу тата пиллĕк хутчен йĕлтĕрпе практикăллă заняти ирттертĕмĕр. Кусемсĕр пуçне хальхи вăхăтра йĕлтĕр спорчĕ мĕнле вырăн йышăнса тăни çинчен тăватă ялта доклад туса панă.

Çавăн пекех, команда Енĕшкассинчи «Восход» коллективĕнче пысăк ĕçсем турĕ, комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросне ирттерме пулăшрĕ.

Çапла вара эпир хĕллехи каникула ялсенче ирттертĕмĕр. Пирĕн каникул хамăршăн та, ялти йĕлтĕрçĕсемшĕн те усăллă пулса тăчĕ.

Юлашкинчен йĕлтĕр спорчĕн мастерĕсене çакна сĕнес килет. Ялсенче ытларах пулмалла, вырăнти коллективсене пулăшмалла. Пирĕн хушăмăрта Гущина тата Бурцев пек хăйсен ĕмĕр тăршшĕнче ялсенче пулса курман мастерсем те пур-ха. Вĕсем ялсенче пулса унти йĕлтĕрçĕсене пулăшни питĕ те кирлĕ. Çавăн пек пулăшса пырсан çеç эпир ялти йĕлтĕрçĕсен техникăллă результачĕсене ӳстерсе пыма пултаратпăр.

Ялсенче пултаруллă йĕлтĕрçĕсем нумай, вĕсене пирĕн пулăшмалла.

Чăваш АССР йĕлтĕр спорчĕн чемпионĕ Г. ИВАНОВ.

Водолазсен курсĕ

Чăвашосвод çумĕнче, февралĕн 3-мĕшĕнче, республикăри çăмăл водолазсен курсĕ уçăлчĕ. Курсра 20 çын вĕренет, вĕсенчен виççĕшĕ хĕрарăмсем. Курса çăмăл водолазсен инструкторĕ И. Спиридонов юлташ ертсе пырать.

С. ИВАНОВ.

Тундрăри çĕрĕçĕ

Совет çĕршывĕ çурçĕр енче Пăрлă тинĕспе пĕтет. Çак Пăрлă тинĕс çывăхĕнче тундра текен вырăн саралса выртать. Тундрăра çĕр ĕмĕртенпех шăнса, пăрланса выртать, çулла чи ăшă вăхăтра та тундрăра çĕрĕн чи çиелти сийĕ çур метр хулăнăшĕ кăна ăшăнса çемçелет. Çак ăшăнса çемçелнĕ çĕр айĕнчи ĕмĕрхи пăрланнă çĕр выртать. Çиелтен ăшăннă сий айĕнчи шăннă çĕр шыва çиелтен аялалла сăрхăнма чарса тăрать. Çакăн пирки тундрăра яланах шывлă вырăн, шурлăх (лачака) пулать. Тундрăри лачакасем çинче шурлăх курăкĕсем анчах çитĕнеççĕ. Кунта ĕлĕкхи вăхăтра халăх сахал пурăннă. Темĕн чухлĕ пысăк территори йышăнса выртакан тундра халăх хуçалăхне нимле усă та паман. Совет влаçĕ пуçлансан партипе правительство хушнипе тĕрлĕ ученăйсем тундрăра çĕр айĕнчи тĕрлĕ пуянлăхсене шырама тытăннă. Кунта çĕркăмрăкĕ, нефть, ылттăн, пăхăр, никель, цинк, тăхлан, апатитпа нефелин, графит тата ытти япаласене тупнă. Халĕ çак пуянлăхсене чавса кăларса усă курма тытăннă. Çĕр айĕнчи çак тĕрлĕ пуянлăхсене чавса кăларнă çĕрте ĕçлекенсем валли апат-çимĕçсем кирлĕ. Чи малтанах кунта ĕçлекенсем валли апат-çимĕçе ытти çĕртен илсе пынă. Кăшт вăхăт иртсен çакăнти вырăнсенчех тĕрлĕ çимĕçсем çитĕнтерме пуçланă.

Кунта климат питĕ сивĕ. Хĕллехи вăхăт кунта питĕ вăрăм, юр тăхăр уйăха яхăн выртать, çулла та час-часах сивĕ кунсем пулаççĕ, тăм ӳкет. Çавăнпа та патша вăхăтĕнчи ученăйсем: тундрăра нимĕнле тырă та, нимĕнле çимĕç те ӳсме пултарайрас çук, тесе шутланă. Совет ученăйĕсем çак сивĕ вырăнта та хăюллăн ĕçе тытăнса, тĕрлĕ ӳсен-тăрансем, пахча-çимĕçсем çитĕнтерме пуçланă. Чи малтанах Хибина сăрчĕ таврашĕнче пирвайхи опытлă станци тунă. Кунта малтан сĕлĕпе урпа акса сăнама пуçланă. Халĕ çак тырăсем кунта лайăх пулаççĕ. Сĕлĕн чи лайăх сорчĕсем кашни гектартан 23 центнер, урпа 30 центнера яхăн тухса пырать. Сĕлĕпе урпа кунта ытти çĕрте çитĕннинчен хăвăртрах çитĕнеççĕ. Хибина таврашĕнче çуллахи кун питĕ вăрăм пулать, çавăнпа кунта урпапа сĕлĕ хăвăртрах пулса çитеççĕ мĕн.

Унтан тата çакăнтах çĕрулми лартса çитĕнтерме тытăннă. Кунта лайăх çитĕнме пултаракан ăрасна йышши, сивве тӳсме пултаракан вăрлăх кăларнă.

Çурçĕрти вырăнсенче цынга текен чир час-часах нумай сиен тăват. Çак чир апат-çимĕçре витаминсем çителĕклĕ пулман пирки пуçланса каять. Çавăнпа кунта витаминлă çимĕçсем: купăста, кишĕр, йӳçкăшман, кольраби çитĕнтереççĕ, хăвăрт çитĕнекен хурăн-çырли, хăмла çырли тата ытти çырласене те ӳстереççĕ.

Выльăх-чĕрлĕхсене усрамалли çимĕçсене те акса ӳстерме пуçланă. Çакăн пирки кунта халиччен усраман тĕрлĕ чĕрлĕхсене усрама май килет. Ĕлĕк кунта план текен выльăха анчах усранă, хальхи вăхăтра лаша, ĕне, сысна, сурăх усрама пуçланă. Çак выльăхсем унти хуçалăха чылай усă параççĕ.

Хибина опытлă станцине кура тундрăра ытти вырăнсенче те çавăн йышши тĕрлĕ опытлă станцисем тума пуçланă. Халĕ опытлă станцисен хисепĕ çирĕме яхăн çитнĕ, унтан тата темиçе çĕр опытлă уйсем, участоксем ĕçлеççĕ. Çак опытлă станцисем сивве тӳсме пултаракан çĕнĕ сортсем туса пыраççĕ, ытти çĕртен илсе пынă ӳсен-тăрансен сорчĕсене сăнаççĕ. Вара таврари совхозсемпе колхозсем опытлă станцисенче сăнаса пăхнă вăрлăхсене акса тырпула, çимĕçсене лайăхрах тума пултараççĕ. Хальхи вăхăтра çак сивĕ вырăнсенче тундрăра 300 пин гектар ытларах çĕр çинче тĕрлĕ тырăсем, пахча-çимĕçсем акса çитĕнтерсе пыраççĕ. Тырăсемпе тĕрлĕ çимĕçсем акса ӳстерекен вырăн пĕрмай аслăланса пырать. Сăмахран, Якут республикинче 1926 çулта 29 пин гектар çинче тырпула акса илнĕ, халĕ тĕрлĕ тырăсем, çимĕçсем акнă çĕрĕн лаптăкĕ 100 пин гектартан та иртнĕ.

Ĕлĕкхи вăхăтра кунта çынсем сахал пурăннă пулсан та, çакăнта пурăнакансем тырра, тĕрлĕ çимĕçсене ытти çĕртен турттарса пынă. Чĕрĕ çимĕçсем çук пирки халăх цынгапа питĕ нумай аптăранă, çак чирпе вилекенсем те нумай пулнă. Хальхи вăхăтра цынга пĕтĕмпех пĕтнĕ теме пулать. Халĕ цынгана хирĕç ăнăçлăн кĕрешме кирлĕ тĕрлĕ чĕрĕ çимĕçсене кунта вырăнтах çителĕклĕ ӳстерсе пыраççĕ. Кунта халĕ тĕш тырăсене çеç кăнтăрти вырăнсенчен турттарса пыраççĕ, тĕрлĕ пахча-çимĕçсене вырăнтах çителĕклĕ лартса тума пуçланă.

Çапла, ĕлĕк нимле çимĕç çитмен вырăнта хальхи вăхăтра предприятисенче ĕçлекенсем валли тĕрлĕ пахча-çимĕçсем çителĕклĕ тума пуçланă. Малашнехи икĕ-виçĕ çул хушшинче кунта тырпулсене те вырăнтах çителĕклĕ тума шухăшлаççĕ: çакна лайăххах шанса тăма пулать, мĕншĕн тесен малта пыракан колхозсенче урпана кашни гектартан 300 пăта яхăн вырса илеççĕ.

Капитализм çĕршер çулсем хушшинче татса параймаи задачăсене социализм вунă çул хушшинчех татса пачĕ.

Ф. К.

Шкулпа тачă çыхăну тытаççĕ

Йăлкăшри (Элĕк районĕ) туллимар вăтам шкул ачасен ашшĕ-амăшĕсем хушшинче тăтăшах ĕçлесе пырать. Ку ĕçе эпир шкул ачисем пурте пĕр сиктермесĕр шкула çӳреччĕр тесе тата вĕренӳ пахалăхне ӳстерес, партипе правительствăн решенийĕсене колхозниксене вăхăтра ăнлантарса парас тесе туса пыратпăр.

Учительсем тăватă ялта шкул ачисен ашшĕ-амăшĕсене пухса лекцисем, докладсем тата калаçусем ирттереççĕ. Кун пек занятисем ĕнтĕ тăватă ялĕнче те пиллĕкшер хут пулнă. Шкул ачисен ашшĕ-амăшĕсене учительсем çамрăксене коммунистла воспитани парасси, сывлăха сыхласси тата ачасене воспитани парас çĕрте ашшĕ-амăшĕн ролĕ мĕнле пулмалли çинчен ăнлантарса панă.

Калас пулать, шкул ачисен ашшĕ-амăшĕсем малтанах занятисене йĕркеллĕ çӳреместчĕç, кайран хăнăхрĕç те активлăн хутшăнса ĕçлеме пуçларĕç.

Вĕсем хăйсен ачисем мĕнле вĕренни çинчен ыйтса пĕлеççĕ, ачасене вĕренме пулăшасси çинчен те учительсемпе час-часах калаçаççĕ. Сивĕ кунсенче ачасене шкула лавпа леçессине йĕркелерĕç. Çакăн хыççăн ачасем пĕр сиктермесĕр шкула çӳресси чылай класенче пурнăçланса пырать.

Эпир малашне те шкул ачисен ашшĕ-амăшĕсемпе тачă çыхăну тытма тăрăшатпăр.

С. Ф. РОДИКОВ.

ВРАЧ КАНАШĔСЕМ

Юн пани—усăллă та пархатарлă ĕç

Юн ярса сыватас ĕçпе çынсем тахçанах интересленнĕ. Пуринчен ытла поп таврашĕсем, пуян çынсем вилĕмрен хăраса ĕмĕре юн янипе вăрăмлатасси çинчен шутланă. Сăмахран, 1492 çулта Римри папа Иннокентий ĕмĕре вăрăмлатас тесе хăйне юн ятарнă. Анчах опыт ăнăçлă пулман, папа та, юн илнĕ çынсем те вилнĕ. Юн ярса паракан врачăн вара тарса çăлăнмалла пулнă. 1667 çулта Англи королĕн врачĕ Дени пăру юнне аслă, пысăк çынсене темиçе çынна ярса парать, пĕр çынни вилет те, пысăк суд пулса иртет. Çакăн пек ăнăçсăр опытсем пулса иртнĕ хыççăн юн ярас ĕç пĕр вăхăтлăха пĕтĕмпех пĕтсе ларать. Чиркӳ юн янине хирĕç пысăк кампани пуçласа ярать. Çĕршер çулсем иртсен тин вара вĕреннĕ çынсем юн ярас ĕçе çĕнĕрен тытăнма пултараççĕ. 1820 çулта Англи акушерĕ Блендель, унтан 1832 çулта Российăра Вольф ача çуратнă хыççăн юн кайнă хĕрарăмсене ăнăçлăн юн ярса çăлаççĕ. Анчах вĕсен опычĕсене ăнсăртран кăна телейлĕ пулнă теме пулать, мĕншĕн тесен ун чухне çынсем юн групписене пĕлмен. 1901 çулта тин Ландштейнер çынсен юнĕ группа тĕлĕшĕнчен пĕр пек маррине, кирек кам юнне те кашни çыннах яма юраманни çине кăтартса парать. Унтан Дунгерн тата Гиршфельд, каярахпа (1907—1910 çулсенче) Янский тата Мосса çын юнĕсем 4 группа çине уйăрăлса тăнине татăклăн кăтартса параççĕ. Хальхи вăхăтра пур çĕрте те юн групписене Янский классификацийĕ тăрăх уйăраççĕ. Çапах та, Октябрьти революциччен патша Российĕнче юн ярас ĕç саралма пултарайман, империализмлă вăрçă вăхăтĕнче ютçĕршывсен çарĕсенче юн ярасси чылаях пулнă пулсан, вырăс çарĕнче пĕртте пулман.

1926 çулта Мускавра юн ярас ĕçпе ĕçлекен институт уçăлать. Çавăн хыççăн вăл ĕç Совет Союзĕнче питĕ хăвăрт саралса каять. Калас пулать, совет ученăйĕсем ку тĕлĕшпе кĕске вăхăтрах пысăк çитĕнӳсем тунă. Богомолец академик, Спасокукоцкий, Юдин профессорсем тата ыт. те юн ярас ĕçри теорисене пуçласа тата тĕрĕс хатĕрлесе пачĕç, вăл теорисем халь закон пулса тăраççĕ.

Хальхи вăхăтра юн ярса сыватас ĕçпе медицинăн пур пайĕсенче те (хирурги, ăш-чирĕсем, хĕрарăм чирĕсем, ача чирĕсем тата ыт.) сарлакан усă кураççĕ, хирургинче унсăрăн ăнăçлăн ĕçлеме те май килмест. Паллă, чухăмăн илсен, çын ăшĕнче юн виçен 12-мĕш пайĕ таран пулать. Сăмахран, çын 60 кило туртать пулсан, ун ăшĕнче 5 кило таран юн пур. Çын аманса çав юнран çуррине çухатсан, вăл сывлăхшăн хăрушă шутланать, 75 проц. таран çухатсан çийĕнчех юн ярса памасан урăх нимĕнле эмельпе те сыватма çук. Унтан, çын чирпе хĕн курса (мăн хырăм язви, юнлă варвитти, тиф тата ыт.) вăйсăрланса кайсан чи малтан юн яни кăна пулăшать. Юн ямалли пур чире те шутласа кăларас çук, анчах калас пулать, ярса панă хĕрлĕ юн шарикĕсем ăшра пĕр уйăх таран пурăнаççĕ, хăйсен функцийĕсене пĕртте çухатмаççĕ. Юн ярас ĕç мирлĕ вăхăтра та çавтери кирлĕ пулсан, вăрçă вăхăтĕнче унăн уссине нимĕнпе те танлаштарма çук. Испанири вăрçăра васкасах тонна-тоннипе юн хатĕрлемелле пулнă, Хасанри тата Финляндири событисем вăхăтĕнче пирĕн те питĕ нумай юн ярса çăлнисем пулнă. Вăрçă вăхăтĕнче аманнă çынсене, вăйсăр пирки, операци тăвиччен малтан час-часах юн ямалла пулать.

Çакăнтан курăнать ĕнтĕ, юн çынна сыватас ĕçре питĕ пысăк, нимĕнпе танлаштарма çук япала пулса тăрать. Вăл юна медицина учрежденийĕсем сывă çынсенчен илеççĕ. Юн паракан çыннине донор, теççĕ. Юн илес е ярса парас ĕçре халь ĕлĕкхи пек, нимĕн хăрамалли те çук. Анчах капитализмлă çĕршывсенче донорсем çине сутăнакан çын пек пăхаççĕ. Сăмахран, Нью-Йоркра донортан «эпĕ юна хам ирĕкпе паратăп, кирек мĕн пулсан юн илекен клиника умне нимĕнле требовани те лартмастăп» тесе çыртарса подписка илеççĕ. Паллă ĕнтĕ, ĕçсĕр çӳресе выçса çитнĕ çын капиталистсене ун пек кăна мар, темĕнле подписка та пама пултарать.

Пирĕн Совет Союзĕнче юн пани уйрăмăнах усăллă, обществăллă тата ирĕклĕ акт пулса тăрать. Донор сывлăхне пирĕн государство сыхлать. Çапах та, чылай çынсем юн пани организмшăн сиенлĕ тесе шутлаççĕ. Анчах вăл пĕртте тĕрĕс мар. Малтанах çакна калас пулать. Вăйсăр çыншăн юн илни чăнах та сиенлĕ пулма пултарать, анчах ун пек çынтан юна никам та илмест, юн иличчен малтан донор сывлăхне врачсем пур енчен те пăхса, тĕрĕслесе тухаççĕ. Гемоглобин арçынăн 75 процентран, хĕрарăмăн 65 процентран кая пулсан, пирĕн закон ун пек çынтан юн илме чарать. Унтан, кăштах чир пулсанах (сăмахран, хăлха юхни, куç пӳрленни тата ыт.) юн илмеççĕ. Донорăн пур енчен те çирĕп сывлăхлă çын пулмалла, ун çумĕнче нимĕнле чир тавраш те пулмалла мар. Сифилиспа, туберкулезпа тата сивĕ чирпе чирленĕ çынсем уйрăмăнах донор пулма пултараймаççĕ, мĕншĕн тесен вăл чирсем юн урлă ярса панă чирлĕ çынни çине куçма пултараççĕ. Юна хулсыпписенчи венăсенчен илеççĕ. Вĕсем палăрмаççĕ пулсан, илме май килмест. Çавăнпа вена палăрман çынсем каллех донор пулаймаççĕ. Юн паракан çынсен çул шучĕ 18-тан кая мар тата 40-рен мала мар пулмалла. Çапла вара, донор пулма çирĕп сывлăхлă çыншăн юн илни нимĕн те сиен туманнине кĕскен пăхса тухăпăр. Малтанхи хут донортан юн 200 грамран мала мар, донор хăй килĕшнипе илеççĕ, анчах ытлашши пурпĕрех илмеççĕ. Вăй-питти çыншăн çав таран юн илни нимĕн те паллă мар, сиенмест те. Юна пĕрмай пурăнакан япала вырăнне шутлама кирлĕ мар. Юн клеткисем пĕрмай пурăнмаççĕ, ытти клеткăсем пекех, вĕсем те улшăнса, çĕнелсе пыраççĕ. Юн клеткисем шăмăсен миминчен çуралса тухаççĕ, пĕр уйăха яхăнран киввисем пĕтсе çĕннисем тухаççĕ. Илнĕшĕн çынăн юн сахалланса юлмасть, çĕнĕрен тухса пырать. 500 грамм е кило таран илсен те (ун чухлĕ илмеççĕ) 20—30 кун хушшинче каллех тата пĕтĕмпех висене кĕрсе çитет, 200—300 грамм илни вăл срокченех тата нимĕн сисмесĕрех тулса çитет. Апла пулсан та, донор вăйне ытларах хăпартас тесе, юна тепĕр хутĕнче уйăх иртсен тин илеççĕ, илес умĕн тата юна çĕнĕрен анализ туса пăхаççĕ. Илнĕ юншăн донора апат лайăхрах çиме, тӳрленме укçан тӳлеççĕ, вăл сумма ытлашшипех çителĕклĕ.

Шупашкарта донорсене больницăри хирурги отделенинче кашни кунах йышăнаççĕ. Пирĕн халь донорсем чылай пур, юн панăшăн вĕсем пĕри те пĕтсе кайман, хăшĕсем сывлăхĕсене сăнаса тăнипе хăйсене хăйсем çирĕпрех шутлаççĕ. Çав вăхăтрах вĕсем юн яракан станци уçăлнăранпа (1935 ç.) пĕр çынна кăна мар вилĕмрен хăтарнă. Пирĕн районсене те самолетпа васкаса кайса юн яни виçĕ хутчен пулнă, виççĕшĕ те халь пурăнаççĕ. Анчах эпир донорсем шутне пурпĕрех çителĕклĕ теме пултараймастпăр. Халь эпир юна илсе ледникре икĕ эрне таринччен нимĕн пăсăлмасăр тытма вĕренсе çитрĕмĕр. Кирлĕ пулсан, кирек хăш вăхăтра та юн хатĕр тăтăр тесе тăрăшатпăр. Çапла туни пире юна ытларах илсе запас тытма хушать. Çав майпа донорсем те ытларах кирлĕ. Шупашкартисĕр пуçне, юн илекен кабинетсем Чăваш республикинче татах та пур. Юн парас текенсем, ăçта çывăхрах çавăнта кайса пама пултараççĕ.

Донор пулма эпир кашни вăй-питти çыннах сĕнетпĕр, чĕнетпĕр. Вăл сывлăхшăн нимĕн чухлĕ те тата нихăçан та хăрушă пулмасть, çав вăхăтрах совет медицинине, совет государствине пысăк, пархатарлă ĕç туса пулăшни кăна пулать.

Врач **К. ПАЙРАШ.**

Государствăн Третьяковски галерейĕнче совет художникĕсем тунă чи лайăх произведенисен выставки уçăлнă.

Ӳкерчĕк çинче: А. А. Дейнек художник тунă «Никитка» (вырăссен пирвайхи вĕçевçи) ятлă картина. Г. Широков репродукцийĕ. (ТАСС)

▲ ▲ ▲

Пулă тытакан артель

Етĕрне районĕнчи Сергей Лазо ячĕпе тăракан артель хăйĕн планне çултан çул тултарса пырать. Кунта пĕтĕмпе 2 бригада, вĕсенче — 16 çын. 1939 çулта, пулă тытас плана 126 процент тултарса, артель республикăра пĕрремĕш вырăн йышăннă. Ăна Чăвашрыбтрест куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялав панă, 6 стахановеца 2 пин тенкĕ укçа парса премиленĕ.

Çак хĕрлĕ ялава алăран ярас мар тесе, артель 1940 çулта та социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пычĕ. Султалăк планне 105 процент тултарнă. Пĕтĕмпе 237 центнер вырăнне 245 центнер тытнă, çав пулла сутса государствăна 82600 тенкĕ доход панă. Артель председателĕ Г. Бурашников артель ĕçне лайăх ертсе пырать. Бурашников малтан рядовой пулăç пулнă. Артель тусан ăна председателе суйланă. Ку ĕçре вăл 11 çул хушши ĕçленĕ, çав вăхăтра ăна 6 хутчен премиленĕ. Халĕ артель çурхи сезона хастарлăн хатĕрленет.

Пулăçсене лайăх условисем кирлĕ. Кунта ун çинчен манмаççĕ. 8 çĕрте çутă та ăшă землянкăсем тунă. Унта кроватьсем, апат пĕçерме плитасем пур. Кашни землянкăнах 2-шер экземпляр хаçат çырăнса панă. Пулăçсем хушшинче агитатор-бригадир Филичкин юлташ час-часах хаçатсем вуласа парать, тĕнчери лару-тăру çинчен ăнлантарать.

Пулă тытмалли çурхи сезон пуçланнă тĕле артель 5 лодка, икĕ центнер кĕрекен садок, 18 сĕреке, 2 тетел т. ыт. те хатĕрленĕ.

Артелĕн 1941 çулта 400 центнер пулă тытмалла. Питомникре 32 пин карп ӳстермелле. Кунсăр пуçне тата 400 кăвакал ӳстермелле.

Пулă тытмалли плана бригадăсем патне çитернĕ. Партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса, пĕрремĕш кварталта 70 центнер пулă тытма обязательство илнĕ. Халĕ çакна пурнăça кĕртессишĕн кĕрешеççĕ. Ку ĕçре П. Долбилов бригади аван тĕслĕхсем кăтартать.

А. ЧЕХОНИН.

○

Пирĕн ĕçсене хакламаççĕ

(Колхоз председателĕн çырăвĕ)

КАНАШ. «Коммунар» колхоз выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе çулран çулах лайăх ĕçлесе пырать. Колхозра 4 ферма. Фермăсем валли выльăхсем илсе çитернĕ. Выльăх-чĕрлĕх йышне ӳстерсе пырса колхоз иртнĕ çулта 26 пин тенкĕ тупăш илнĕ.

Сурăх ферми уйрăмах лайăх ĕçлесе пырать. 90 сурăхран 140 путек илнĕ. Сурăхсен йышĕ ӳссе пынипе пĕрлех, вĕсенчен çăм илесси те лайăхланчĕ. Колхоз çăм тăратас плана тултарнă. Çакăн хыççăн колхозниксене ĕçкунĕсем тăрăх çăм валеççе панă.

Пирĕн колхоз выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе лайăх ĕçленĕ май иртнĕ çулта Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче пулчĕ. Выставкăра малта пыракан фермăсен ĕçĕсемпе паллашнă хыççăн эпир татах та лайăхрах ĕçлеме тытăнтăмăр. Колхозра выльăхсене пăхасси нумай лайăхланчĕ. Вĕсене вăхăтра апат парса шăвараççĕ. Витесене таса тытаççĕ.

Выльăх-чĕрлĕхсене пăхакан колхозниксем А. Александрова, Е. Иванова тата М. Григорьева юлташсем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Вĕсен ĕçĕсем кăçал ялхуçалăх выставкин участникĕсем пулма май параççĕ. Выставкăра пулма колхоз хăй те хатĕрленсе çитнĕ. Анчах райçĕрĕç пайĕ пирĕн колхоза выставкăра пулма темшĕн кандидата тăратма палăртмасть.

Пирĕн шутпа райçĕрĕç пайĕн выставкăра пулма тивĕçлĕ колхозсене вăхăтра кандидата тăратмалла. Вĕсене ĕçре пулăшса пымалла.

Ф. ЗИНОВЬЕВ,
«Коммунар» колхоз председателĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Редакци адресĕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. Телефонсем: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн—0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн —2—30, «Еçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство заведующийĕн—5—38, конторăн—0—23.

НТ 2214. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 145. Ф. Б. 58×84 п. л.